

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG MÅN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

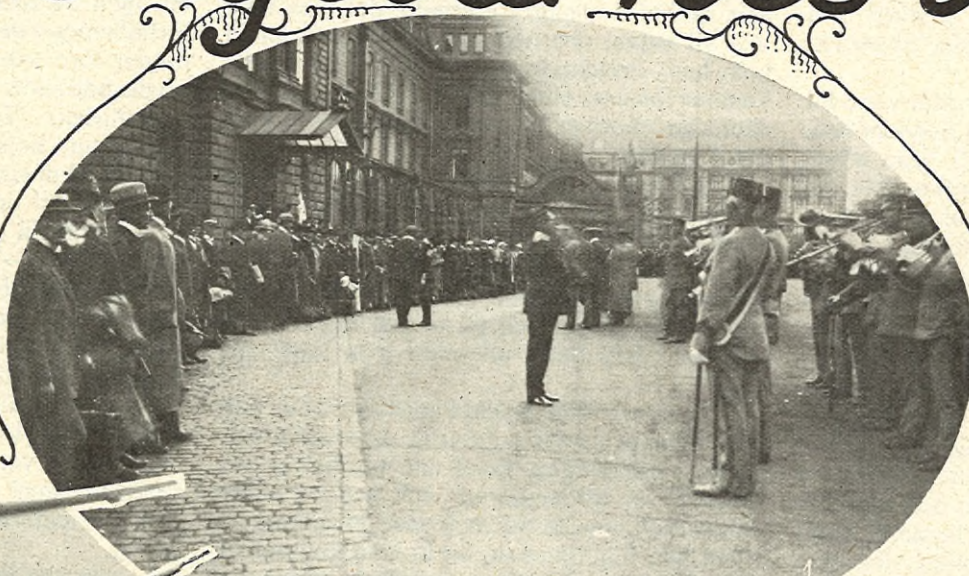
SÖNDAGEN DEN 12 SEPTEMBER 1915.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

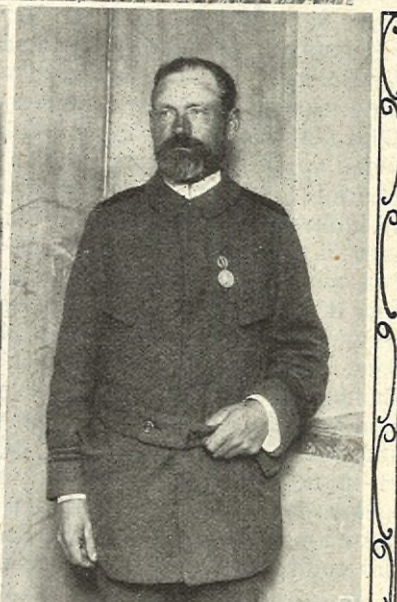
RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

Riksskyttarnes vecka.

EJ MINDRE AN 2900 SKYTTAR från olika delar af riket äro in-
nevarande vecka samlade i
Stockholm i och för tällings-
skjutning. Herrar arrangörer ha
haft ett stytt arbete för motta-
gandet af denna kontingent, men
allt har godt utan slitningar tack
vare förträffliga anordningar.
Våra här meddelade bilder visa:
1. Mottagandet vid Centralsta-
tionen af två Norrlandskontin-

genter. 2. Grupp af veteraner,
som visa säker hand och säkert
öga. 3. En hurtig kvinnlig stock-
holmsskytt, fröken Eva Gjärling.
4. 2:dra pristagaren herr Hugo
Johansson. 5. 1:sta pristagaren
herr Leon Lagerlöf. 6. Vid Stora
Skuggan. 7. 1:ste pristagare II
klass senior herr A. Hultberg.
1, 4 7 O. Ellqvist foto. 2. W.
Lamm foto. 3. G. Wickman foto.

OLGA. AF ANTON TJECHOV.

ÖFVERSÄTTNING FRÅN RYSKAN AF ELLEN RYDELIUS.

LILLA OLGA, DOTTERN TILL F. D. kollegieassessorn Plemjannikov, satt hemma på gårdstrappan och funderade. Det var heft ute, flugorna voro förfärligt näsvisa, och det var verkligen ljuvligt att tänka, att det snart skulle vara kväll. Från öster närmade sig mörka regnmoln, och från samma håll kom med långa mellanrum en fuktig fläkt.

Midt på gården stod Kukin, innehafvaren af nöjesetablissemangen "Tivoli", som bodde i gårdsflygeln. Han tittade uppåt himlen.

— Nu är det lika när igen! — sade han förvillad. — Det blir strax regn! Hvarenda dag regnar det, hvarenda dag — alldeles som om det vore med flit! Det blir mitt fördärf! Det blir min ruin! Förfärliga förluster hvarenda dag!

Han slog ihop händerna och fortfor vänd till Olga: — Där har ni mitt lif, Olga Semjonovna, Det är så man kan gråta åt det! Man arbetar och trälår och står i, man sover inte om nätterna utan bara grubblar, hur man skall kunna ställa det så bra som möjligt, — och hvad hjälper det? Å ena sidan är publiken rå och okunnig, jag sätter upp de bästa operetter och féerier, jag engagerar storartade kuplettsångare, men tror någon att publiken är nöjd med det? Nej, den vill ha marknadsnöjen, den vill, att man skall spela smörja! Och å andra sidan, titta på vädret! Nästan hvarenda kväll regnar det. Som det har öst ned sedan tionde maj, hela maj och juni, det är helt enkelt gräsligt! Det kommer inget folk, men min hyra måste jag betala. Jag måste betala artisterna!

Följande dag framåt kvällen började det också sliga upp moln på himlen och Kukin sade med ett hysteriskt skratt:

— Ja, det kan gärna regna! Jag önskar hela trädgården flöt bort af regnet och jag också för resten! Jag har inte haft någon tur i den här världen och får det nog inte i den nästa heller. Artisterna må gärna stämma mig! Hvad bryr jag mig om det? Hvad gör det, om jag får straffarbete i Sibirien! Eller om jag kommer på schavotten! Ha-ha-ha!

Och på tredje dagen var det samma historia...

Olga hörde tyst och allvarligt på, och ibland fick hon tårar i ögonen. Till sist började hon bli rörd af Kukins olyckor, hon förälskade sig i honom. Han var liten till växten och mager, med gulaktig hy och slätkammat hår, talade med tunn tenorröst och drog då alltid munnen på sned. I hans ansikte lästes alltid förtviflan, men likväl väckte han hos henne en djup och sann känsla. Hon kunde icke lefva, om hon icke ständigt hade någon att hålla af. Förut hade hon älskat sin pappa, som nu satt som invalid i en länstol i ett mörkt rum och jämrade sig, hon hade älskat sin tant, som då och då, en gång hvartannat år, kom resande från Brjansk för att hälsa på, och ännu längre tillbaka, medan hon gick i småskolan, hade hon älskat sin franske lärare. Hon var en stillsam, godmodig och medlid-sam flicka med en mild mjuk blick och med ett mycket friskt utseende. Då männen sågo hennes fylliga, skära kinder, den mjuka, hvita halsen med det lilla svarta födelsemärket, och det goda naiva leende, som lekte på hennes

läppar, när hon hörde något roligt, tänkte de: — Hon är verkligen inte illa... och logo äfven de, och damer, som voro på besök kunde icke låta bli att midt under samtalet ta hennes hand och utbrista i ett anfall af välbehag: — Lilla vännen!

Huset, som hon bott i sedan hon föddes och som var testamenterad till henne, låg i en utkant af staden, som kallades zigenarkvarteret, icke långt från Tivoli. På kvällarna och nätterna kunde hon höra musiken spela i trädgården och raketerna spraka, och hon tyckte då, att det var Kukin, som krigade mot sitt öde och tog sin största fiende, den likgiltiga publiken med storm. Hon kände liksom en luf domning i kroppen, det gick icke alls att sova, och när han framåt morgonen kom hem, knackade hon sakta på sitt sängkammarfönster, stack fram ansiktet och ena skuldran bakom gardinen och log vänligt emot honom...

Han friade och de gifte sig. Och när han som sig bör fick se hennes hals och de runda fräscha skuldrorna, slog han ihop händerna och utbrast: — Lilla vännen!

Han var lycklig, men eftersom det regnade på bröllopsdagen och på natten efteråt, vek icke det förtviflade uttrycket från hans ansikte.

De lefde sedan mycket lyckligt. Hon satt hos honom i kassan, styrde med anordningarna i trädgården, skref upp utgifterna och lämnade ut aflöningarna, och hennes skära kinder och hennes naiva leende skymtade än i den lilla biljettluckan, än bakom kulisserna, än vid byffén. Och hon berättade redan för sina bekanta, att det viktigaste, det betydelsefullaste och nödvändigaste här på jorden är teatern och verklig konstnjuning, och att man icke kan bli bildad och civiliserad annat än på teatern.

— Men tror någon, att publiken begriper det? — sade hon. — Nej, den vill ha marknadsnöjen! I går spelade vi parodien på Faust, och då var nästan alla logerna tomma, men om Vanja och jag satte opp någon smörja, då skulle minsann teatern bli proppfull. I morgon ge vi Orfeus i underjorden, kom och se den.

Och allt hvad Kukin sade om teatern och aktörerna, det upprepade hon. Liksom han föraktade hon publiken för dess likgiltighet för konsten, och för dess okunnighet, hon lade sig i repetitionerna, korrigerade aktörerna, höll uppsyn över musikanterna, och när ortstidningen uttalade sig ogillande om teatern, så grät hon och gick upp på redaktionen för att förklara saken.

Aktörerna tyckte om henne och kallade henne för "Vanja och jag" eller "lilla vännen". Hon tyckte synd om dem och gaf dem små ficklån, och då de ibland lurade henne, grät hon i smyg, men beklagade sig aldrig för mannen.

På vintern gick det bra för dem. De arrenderade stadsteatern för hela vintern och hyrde sedan själva ut den på kortare tider, än åt en lillrysk trupp, än åt en trollkonstnär, än åt stadens amatörsällskap. Lilla Olga fetmade och strålade af belåtenhet, men Kukin blef mager och gul och klagade öfver de gräsliga förlusterna, fastän affärerna gått ganska bra

hela vintern. På nätterna hostade han, och då gaf hon honom hallondegokt och fläderté och froiterade honom med eau de cologne och svepte in honom i mjuka sjalar.

— Hvad du är rar! — sade hon fullkomligt uppriktigt och strök honom öfver håret. — Hvad du är söt!

Under stora fastan reste han till Moskva för att samla ihop en skådespelartrupp. Då kunde hon icke sova, utan satt vid fönstret och såg på stjärnorna. Och hon jämförde sig med hönsen, som icke heller sova på nätterna, utan känna sig oroliga, så snart tuppen icke är i hönshuset. Kukin blef uppehållen i Moskva och skref, att han skulle komma igen till påsken samt gaf redan i brefvet förhållningsorder rörande Tivoli. Men måndagen före påsk hördes sent på kvällen ett olycksbådande dunkande på porten till trädgården. Det lät som om man slagit på en tunna: bom, bom, bom! Den sömniga köksan plumsade barfota genom vattenpus-sarna för att öppna.

— Var snäll och öppna! sade en grof basröst utanför. — Det är telegram!

Olga hade förut fått telegram från mannen, men nu kände hon hur hon blef stel af fasa. Med darrande händer bröt hon telegrammet och läste följande:

Ivan Petrovitj afled plötsligt i dag medden väntar order bebegrafning tisdag.

Det stod verkligen "begravning" i telegrammet samt ett obegripligt ord "medden". Det var undertecknad af operetruppens regissör.

— Min lilla dufva! — snyftade lilla Olga. — Min lilla Vanja, min dufva lilla. Hvarför rå-kade jag dig någonsin? Hvarför blef jag be-kant med dig och hvarför tyckte jag om dig? Hvarför har du öfvergifvit din stackars olyckliga Olenka?

Kukin begrofs i Moskva på tisdagen. Stackars Olga återvände hem på onsdagen, och så snart hon kommit in till sig, kastade hon sig på sängen och snyftade så högljudt, att det hördes ut på gatan och till grann-gårdarna.

— Stackars lilla vännen! — sade gran-narna och korsade sig. — Lilla vännen Olga Semjonovna, lilla mor, så hon tar vid sig!

Tre månader efteråt kom Olga en dag hem från högmässan dyster och i djup sorgdräkt. Och det begaf sig, att bredvid henne gick en af hennes grannar, Vasili Andrejevitch Pustovalov, verkställare vid grosshandlare Babakajevs vedupplag, som också varit i kyrkan. Han var klädd i halmhatt och hvit väst med guldkedja och liknade mer en godsägare än en köpman.

— Hvarje sak som sker, har sin mening, Olga Semjonovna, — sade han högtidligt med medkänsla i rösten, — och om någon af våra närmaste dör, så betyder det att så var Guds vilja, och då måste vi betänka det och bära det med ödmjukhet.

När han följt Olga till grinden, tog han afsked och fortsatte sin väg. Sedan hörde hon hvarje dag hans högtidliga röst, och hon hann knappt sluta ögonen, förrän hon såg hans mörka skägg framför sig. Hon tyckte mycket om honom. Och hon hade tydligen också gjort intryck på honom, ty någon tid

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	3.50	Halft år	4.50
Kvartal	1.75	Kvartal	2.25
Månad	0.75	Månad	0.90

Iduns byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803. Kl. 10-4.	Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147. Kl. 9-6.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402. Kl. 11-1.	Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147. Kl. 9-6.
Verkst. direktören 11, 11-1. Riks 8659. Allm. 4304.	

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textside.	30 öre efter text. 35 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

efteråt kom en äldre dam, som hon var mycket lifet bekant med, och drack kaffe hos henne, och knappt hade denna satt sig vid bordet, förrän hon började tala om Pustovalov, hvilken präktig och rättskaffens människa han var och att hvilken flicka som helst skulle vilja ha honom till man. Tre dagar senare kom Pustovalov själf på visit, han satt endast en liten stund, omkring tio minuter, och talade föga, men Olga blef så förälskad i honom, att hon icke sof på hela natten utan kände sig feberhet, och på morgonen skickade hon efter den äldre damen. Han friade strax därpå och sedan blef det bröllop.

Pustovalov och Olga lefde mycket lyckligt tillsammans. Vanligen satt han i vedupplaget till middagen. Sedan gick han ut i affärer och Olga tog då hans plats, satt på kontoret till kvällen, skref ut räkningar och skickade af varor.

— Veden stiger nu för hvarje år med tjugo procent — sade hon till kunderna och sina bekanta, — förut handlade vi med ved härifrån trakten, men nu måste Vasia hvarje år fara till Mogilevska guvernementet efter ved. Och en sådan väldig frakt sedan! — sade hon och höll med förfärad min händerna mot kinderna. — En sådan frakt!

Det var som om hon handlat med ved hela sitt lif, och som om denna ved varit det allra viktigaste och nödvändigaste här i världen, och det föreföll henne som om det låg något förtroligt rörande i orden: stock, klots, timmer, tyre, kubb... Och om nätterna drömde hon om hela berg af bräder, långa ändlösa rader af verkådon, som forslade timmer någonstans långt utom staden, hon drömde att ett helt regemente af tolf alnars bjälkar i upprätt ställning förde krig mot vedupplaget, hon hörde hur bjälkar, stockar och träkubbar stötte ihop och gåfvo ifrån sig ett doft ljud af torrt trä, så föllo de allesammans för att åter resa sig och torna upp sig mot hvarandra. Olga skrek till i sömnen. Och Pustovalov sade då ömt: — Olga lilla, hvad är det fall? Korsa dig så blir du lugn!

Mannens tankar voro också hennes. Om han tyckte, att det var heft i rummet eller att det var tyst i affärerna, så tyckte hon det samma. Mannen brydde sig icke om nöjen, och på söndagarna sutto de hemma båda två.

— Ni sitter då jämt hemma eller också är ni på kontoret, — sade hennes bekanta. — Ni borde gå på teatern, lilla vän, eller på cirkus.

— Vasia och jag ha inte tid att gå på teatern, — svarade hon högfidligt. — Vi äro arbetsmänniskor och ha inte tid med sådan där strunt. Och hvad tjänar det till att gå på teatern?

På lördagarna gingo hon och Pustovalov i affonsången och på söndagarna i oftensången, och när de återvände från kyrkan, gingo de hand i hand med ett vekt uttryck i sina ansikten, det luktade parfym om dem och hennes sidenklänning frasade behagligt. När de kommo hem drucko de té med hvefebröd och flera sorters sylt och sedan åto de pirog. Hvarje dag klockan tolf doftade det ljufligt af rödbetsoppa och stekt fårkött eller anka ute på gården och på gatan, på fastedagar luktade det stekt fisk och man kunde inte gå förbi porten utan att få matlust. På kontoret stod samovaren alltid och puttrade, och man bjöd kunderna på te och kringlor. En gång i veckan gingo makarna och badade och återvände sedan tillsammans blossande röda båda två.

— Vi har det godt, Gud vare lof, sade Olga till sina bekanta. — Om alla hade det så

bra som Vasia och jag, då vore det ingen nöd.

När Pustovalov hade rest till Mogilevska guvernementet för att köpa ved, längtade hon mycket och kunde inte sova utan låg och grät på nätterna. Ibland om kvällarna kom regementsveterinären Smirnin, en ung man som hyrde ett rum af dem i flygeln, på besök. Han berättade historier för henne eller också spelade de kort, och detta förströdde henne. Hvad som särskildt intresserade henne var hans skildringar af sitt eget familjelif. Han var gift och hade en son, men hade flyttat från hustrun, emedan denna bedrog honom, och nu hatade han henne och sände henne fyrtio rubel i månaden till sonens underhåll. När Olga fick höra detta suckade hon och skakade på hufvudet och tyckte synd om honom.

— Gud vare med er, — brukade hon säga, när hon tog adjö af honom och hon lyste honom utför trappan. — Tack för att ni sökt upp mig i min bedröfvelse. Måtte hälsan stå er bi och må den heliga jungfrun...

Och hela tiden uttryckte hon sig lika högfidligt och betänksamt som mannen. Och när veterinären redan hunnit långt ned i trappan, ropade hon efter honom:

— Vet ni hvad, Vladimir Platonytj, ni borde ändå försona er med er hustru. Om inte annat så för er sons skull. Pojken förstår ju i alla fall hur det hänger ihop alltsammans.

Och då Pustovalov kom hem, berättade hon i halfviskande ton om veterinären och hans olyckliga familjelif, och båda suckade och ruskade på sina hufvuden och talade om gossen, som förmodligen längtade efter sin far. På grund af någon egendomlig idéassociation ställde de sig sedan bägge framför helgonbilderna, bugade till jorden och bådo den gode Guden att sända dem ett barn.

Så lefde Pustovalovs stilla och fridfullt i kärlek och endräkt i sex år. Men en vinterdag, då Vasili Andrejevitch nyss druckit varmt te, gick han ut utan mössa för att skicka iväg timmer, förkyld sig och blef sängliggande. Han sköttes af de bästa läkare, men sjukdomen tog öfverhand och han dog efter att ha legat till sängs i fyra månader. Och Olga var åter änka.

— Hvarför har du öfvergifvit mig, min dufva lilla? — snyftade hon, då hon följt maken till grafven. Hur skall jag kunna lefva utan dig ensam och öfvergifven? Kära vänner, ha medlidande med mig, fattiga stackare...

Hon gick klädd i svart klänning med krusflor och hade för alltid afstått från att bära hatt och handskar. För öfrigt lämnade hon sällan hemmet utom för att gå till mannens graf eller till kyrkan och lefde nästan som en nunna. Först när sex månader förflutit efter mannens död, sprättade hon bort krusfloret och öppnade fönsterluckorna. Ibland på mornarna kunde man se hur hon gick till torget med sin jungfru, men hur hon hade det hemma och hvad hon gjorde fick man gissa sig till. Man drog likväl sina slutsatser, när man såg henne sitta i sin lilla trädgårdstäppa och dricka te med veterinären, medan han läste tidningen för henne, och fick höra om ett yttrande hon fällt, då hon på posten träffade en bekant fru:

— Det finns ingen verklig veterinärvård här i staden och därför är det också så mycket sjukdomar. Rätt som det är får man höra att folk bli sjuka af mjölk eller få smitta af hästar och kor. I själfva verket skulle man vara lika rädd om husdjurens hälsa som om sin egen.

Hon upprepade veterinärens tankar och var alltid af samma mening som han. Det var tydligt att hon icke kunde lefva ett enda år utan någon böjelse och hon fann sin nya lycka i gårdsflygeln. En annan skulle ha blifvit klandrad, men om Olga kunde man omöjligen säga något ondt, och allt var så begripligt i hennes lif. Hvarken hon eller veterinären talade med någon om den förändring, som försiggått i deras förhållande till hvarandra, utan försökte dölja den, hvilket dock misslyckades, eftersom Olga icke kunde ha några hemligheter. När hans kamrater vid regementet kommo på besök till honom och hon serverade te eller presiderade som värdinna vid supén, så talade hon om kreaturspesten, om mul- och klöfsjukan och om stadens slakthus, så att han blef ytterligt generad, och när gästerna gått, tog han henne i armen och utbrast förargad:

— Jag har ju bedt dig att inte tala om det, som du inte begriper! Du skall vara så snäll och inte lägga dig i hvad vi veterinärer sitta och resonnerar om! Det här är verkligen för odrägligt!

Och hon såg häpen och bäfvande på honom och frågade:

— Men, Voloditjka, hvad skall jag då tala om?

Denna lycka varade emellertid icke länge. Veterinären reste sin väg med sitt regemente, reste bort för alltid, eftersom regementet transporterats långt bort, nästan till Sibirien. Och Olga blef ensam kvar.

Nu var hon fullständigt ensam. Fadern var död för länge sedan, och hans länstol stod och skräpade på en vindskammare, dammig och utan ett enda ben. Hon blef mager och ful, och de, som mötte henne på gatan, tittade icke på henne som förr och logo icke längre mot henne. Det märktes, att hennes bästa år voro förbi, och nu började ett nytt och okänt lif, som det var bäst att icke tänka så mycket på. På kvällarna satt Olga på gårdstrappan och hörde hur musiken spelade inne i Tivoli och hur raketererna smattrade, men detta väckte icke längre några tankar hos henne. Hon blickade frånvarande ut på den tomma gården utan att tänka eller vilja något, och när kvällen kom, gick hon till sängs och drömde om den tomma gården. Hon åt och drack liksom mot sin vilja.

Men värst af allt var att hon icke längre hade några egna åsikter. Hon såg föremålen rundt omkring sig och begrep hvad som försiggick omkring henne, men hon kunde icke bilda sig någon mening om något och visste icke hvad hon skulle tala om. Och hvad det var hemskt att icke ha några åsikter! Man ser t. ex. att det står en butelj på ett ställe, eller att det regnar eller att en bonde kommer körande en vagn, men hvad det är för mening med denna butelj, detta regn eller denna bonde kan man icke säga, icke ens för tusen rubel skulle man kunna säga det. Då Kukin och Pustovalov lefde och äfven senare på veterinärens tid, kunde Olga förklara allt och säga sin mening om hvad som helst, men nu var det lika tomt i hennes hjärna och hennes hjärta som ute på gården. Och det kändes så bittert som att äta malört.

Staden utvidgade sig så småningom åt alla håll. Zigenarkvarteret kallades numera gata, och där Tivoli och vedgårdarna förr legat, hade det nu växt upp hus och en hel rad gränder. Så fort tiden går! Olgas hus började bli gammalt och illa medfaret, taket var murket, staketet lutade, och hela gården var igenväxt af gräs och nässlor. Och själf hade Olga blifvit gammal och ful. På sommaren

Låf kemisktvät
faEdra klädning
ar & kappor hos
oss och Ni blir
belåten

Örgryfte Kemiska
Ivått-och Färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper

samt kartong.

Idans textpapper tillverkas af Klippan.

satt hon ute på sin trappa, men hennes hjärta var tomt och ödsligt och malörtsbittert som förut, och på vintern satt hon vid fönstret och såg ut på snön.

När så den första vårfläkten kom och förde med sig klockringningen från katedralen, då strömmade minnena från det förflutna fram, ett ljuft vemod genomfrängde hennes själ, och ur hennes ögon störtade ymniga tårar. Men detta varade blott en stund och sedan infann sig åter tomheten, och hon undrade, hvarför hon egentligen ledde. Den svarta katten Bryska smög sig smeksamt mot henne och spann, men Olga rödes ej af kattens vänlighet. Hvad skulle hon med den till? Hvad hon behöfde var en kärlek, som fyllde hela hennes varelse, hennes hjärta och hennes förstånd, som skänkte henne tankar, gaf henne en lifsåskådning och som värmdes hennes åldrande blod. Och hon knuffade ned den svarta Bryska från sitt knä och sade relligt:

— Seså, gå din väg... Hvad har du här att göra!

Och så gick dag efter dag, år efter år, utan en enda glädje och utan minsta mening. Hvad pigan Mavra sade till henne, det gjorde hon.

Framåt kvällen en het julidag, medan man höll på att drifva stadens kreatur hem längs gatan utanför och hela gården var fylld af dammoln, bultade någon på förstugudörren. Olga gick själf och öppnade, och när hon såg hvem det var, stannade hon som förslamad. Utanför stod veterinär Smirin, som nu var gråhårig och civilklädd. Hon mindes plötsligt allt gammalt, hon kunde ej behärska sig utan brast i gråt och lade hufvudet mot hans bröst utan att säga ett ord. I sin stora sinnesrörelse märkte hon icke, hur de sedan kommo in och satte sig vid tebordet.

— Min dufva lilla! — mumlade hon skälfvande af glädje. — Hur har du kommit hit, Vladimir Platonytj?

— Jag tänker bosätta mig här för beständigt, — berättade han. — Jag har tagit afsked och kommit hit för att njuta af min frihet och äntligen bli bofast. Och pojken är så gammal att han behöfver komma i skola. Han är ju stora karlen nu. Ni skall veta, att jag försonat mig med min hustru.

— Men hvar är hon då? — frågade Olga.

— Hon och pojken sitta på hotellet, medan jag gick ut för att se på rum.

— Men Herre Gud, far lille, kan ni inte bo hos mig? Ack min Gud, jag vill inte ha något befalt, — sade Olga upprörd och brast åter i gråt. — Ni kan bo i mina rum, jag får godt rum i gårdshuset. Herre Gud, en sådan glädjedag det här var!

Dagen därpå var man redan i gång med att färga taket och krita väggarna, medan Olga gick omkring ute på gården med händerna i sidorna och öfvervakade det hela. Hennes ansikte upplystes åter af det gamla leendet, hon föreföll liflig och ung, det var som om hon vaknat upp ur en lång sömn. Så kom veterinärens hustru, en mager och ful kvinna med kortklippt hår och ett nyckfullt utseende och med henne pojken, Sasja, som var ovanligt liten för sin ålder (han var fyfva tio år) fet och knubbig, med klara blå ögon och små gropar i kinderna. Pojken hade knappt hunnit in på gården, förrän han började springa efter katten, och genast hörde man hans glada, lustiga skraff.

— Är det tants katt, det här? — frågade han Olga. — När hon får ungar, så skall tant vara snäll och ge oss en af dem. Mamma är så rädd för råttor.

Jag hörde ljudet af min faders slaga...

ÄR TRÖSKETIDEN INNE? ÖFVER skogen

jag hörde ljudet af min faders slaga så öfvergifvet ifrån hemmet klaga, trots gyllne år, då grödan fyller logen.

Hvar är den röst, som ur en sångbar bringa

kan fylla andra stämman i duetten, du bergens ättling eller son af slätten, som vid hans sida bort din slaga svinga?

Är det ej bud till mig att vända åter till faderslandet med de lugna fjällar, som hjärtat rör i dessa hösisblå kvällar så vemodsömt, att sonen fjärran gråter.

Jag kommer, fader, ren i nattetiden din slagas sorgsna eko stört min hvila...

Jag vill stå upp och till min fader ila att återvinna hjärtats lugn och friden.

VIKTOR MYRÉN.

Olga pratade med honom och gaf honom te, och hon kände sig plötsligt så varm om hjärtat som om pojken varit hennes egen son. Och när han på kvällen satt i salen och läste på sina läxor, såg hon på honom med rörelse och medlidande och hviskade:

— Min lilla dufva, min sötnos, — pysen lille, hvad han är förståndig och hvit i skinnet.

— O kallas ett stycke fastland, som på alla sidor är omgifvet af vatten, läste han.

— O kallas ett stycke fastland, — upprepade hon, och detta var den första mening, som hon uttalade med öfvertygelse efter alla dessa år af tystnad och andlig tomhet.

Och hon hade redan egna åsikter och talade vid kvällsmaten med Sasjas föräldrar om hur svårt det var i skolan för barnen nu för tiden, men att latinlinjen i alla fall är bättre än reallinjen, eftersom alla vägar då stå öppna för en: man kan bli läkare, om man vill, eller också ingenjör.

Sasja började skolan. Hans mor reste till en syster i Charkov och kom inte mer igen. Fadern for dagligen bort för att undersöka kreatur, och det hände, att han inte kom hem på två tre dagar. Olga tyckte, att Sasja var lämnad vind för våg, att ingen människa brydde sig om honom och var rädd att han skulle dö af hunger. Och hon lät honom flytta in till sig i gårdshuset och gjorde i ordning ett litet rum åt honom.

Och det är nu ett halft år som Sasja bott hos henne i gårdshuset. Hvarje morgon går Olga in i hans rum. Han sover tungt med handen under kinden och man hör knappt hans andedräkt. Hon tycker det är synd att väcka honom.

— Sasjenka, — säger hon med klagande röst — du måste stiga upp, lilla dufva. Det är skoldags!

Han stiger upp, klär sig, läser sin morgonbön, och sätter sig sedan för att dricka te. Han tömmer tre glas och äter upp två stora kringlor och ett halft franskt bröd med smör. Han är inte riktigt vaken ännu och därför på dåligt humör.

— Sasjenka, du har inte läst öfver fabeln ordentligt, — säger Olga och tittar på honom, som om han skulle resa långt bort. — Det är ett bekymmer jag har med dig. Du skulle arbeta mera, lilla barn, och läsa öfver mera... Du skulle göra som dina lärare säger.

— Ah, bråka inte! — säger Sasja.

Sedan går han ut på gatan mot skolan till. Själf är han en liten gynnare, men han har en stor mössa och ränsel på ryggen. Och Olga följer ljudlöst efter.

— Sasjenka! — skriker hon.

Han tittar sig om och hon slicker en dadel eller en karamell i handen på honom. När de vända om hörnet till den gränd där skolan ligger, tycker han att det är skamligt, att ett stort tjockt fruntimmer följer efter honom. Han ser sig om och säger:

— Gå hem nu, tant, jag kan gå själf nu.

Hon stannar och ser efter honom utan att blinka, tills han försvinner i skoltrappan. Ah, hvad hon älskar honom! Ingen af hennes forna böjelser har varit så djup, aldrig förr har hon hängifvit sig åt någon så oegennyttigt och med sådan glädje, som nu, då moderskänslan mer och mer börjar låga inom henne. För denne främmande pojke, för groparna i hans kinder, för hans lilla mössa skulle hon vilja ge sitt lif, ge det med fröjd och under glädjetårar. Men hvarför? Ja, hvem kan säga det?

När hon följt Sasja till skolan, går hon stilla hem, lugn, nöjd och kärleksfull, hennes ansikte, som föryngrats på det sista halfåret, ler och strålar, och de mötande bli glada, när de få se henne och säga:

— Goddag, kära Olga Semjonovna. Hur står det till, lilla vännen?

— Det är inte lätt för barnen att gå i skolan numera, — berättar hon i saluhallen. — Det är inte småsaker de begär, i går fick första klassen en hel fabel att lära sig utan till, och så ha de den latinska öfversättningen, och de matematiska problemen sedan... Det är minsann inte godt för sådana där små stackare!

Och hon börjar tala om lärarna, om lektionerna och läroböckerna, och säger precis detsamma som Sasja säger om dem.

Klockan tre äta de middag tillsammans, på kvällen läsa de läxor och gråta. När hon lagt honom på kvällen, gör hon långsamt korstecknet öfver honom flera gånger och framhviskar en bön, och när hon sedan gått till sängs, drömmer hon om den aflägsna och dimmiga framtid, då Sasja slutat sina studier och blifvit läkare eller ingenjör, då han fått ett eget stort hus och hästar och vagn, då han gift sig och fått små barn. Hon slumrar in och tänker alltjämt på detsamma, och tårarna rinna ur de slutna ögonen ned öfver kinderna. Och den svarta katten ligger bredvid henne och spinner: Murr, murr, murr!

Plötsligt höres en bultning på porten. Olga vaknar och vägar icke andas af förskräckelse, hennes hjärta slår hårdt. En half minut förflyter, så höres åter en bultning:

— Det är ett telegram från Charkow, tänker hon och börjar skälfta i hela kroppen. Det är Sasjas mor, som vill ha honom till sig. O, Gud!

Hon är förtviflad, både hufvud, händer och fötter bli alldeles kalla, och hon tycker att ingen människa kan vara olyckligare än hon. Så går ännu en minut och hon hör ljudet af röster, det är veterinären, som kommer hem från klubben.

— Nå, Gud ske lof för det, tänker hon.

Så småningom faller tyngden från hjärtat, och hon känner sig åter lätt till mods. Hon lägger sig och tänker på Sasja, som sover tungt i rummet bredvid och då och då talar i sömn:

— Vill du ge dig i väg och låta bli att slåss, annars lappar jag till dig!

Doktor Tage Sjögrens Röntgeninstitut
STUREGATAN 8 - STOCKHOLM
för undersökning af bensystemets skador och sjukdomar, lung-, hjärt- och mag-sjukdomar m. m. samt för behandling af vissa tumörer, struma, körtelsvulster, kroniska hudsjukdomar, såsom eczem, hudkräfta, hår- och skäggsvamp m. m.

Ni är viss på att få det bästa då Ni köper

CEREBOS SALT

Svampvän-

EN EGENDOMLIG FLAGGA har i dagarna svajat från Gillets i Stockholm festvåning. Förbigående undrade nog hvad i all världen det var för ett gammalt medeltidskrå, som återuppstått vid det minnesrika Brunkebergstorg. Fanan föreställde ett par jättelika Karl-Jonnassvampar på hvit botten. Det var svampvännernas gille, som sammankallats af det för alla inhemska näringsmedel lifligt intresserade Svenska Dagbladet. Idén har blifvit mottagen med acklamation af de olika mykoloberna, som annars rota i backarna i ensamt majestät.

Utställningen omfattade såväl färsk som konserverad svamp, och man kan säga den väckte stort intresse i vida kretsar. Kronprinsen och kronprinsessan bidrogo med en vacker exposition af den föga bekanta, men ätliga rodande flugsvampen, *Amanita rubescens*. Våra damer ha äfvenledes utmärkt sig med verkligt vetenskapliga och sakkunniga samlingar, försedda med sina riktiga namn, eller nummer som hänvisa till medföljande listor. Sådana samlingar hade sändts af fröken Clara Söderberg, Tranås, fröken Dagmar Silfverhielm, Katrinedahl, Bålsta, friherrinnan Ebba Banér, Skedevi, Ruth Wallmark, Haga. Mångenstädes har också svampintresset omfattats familjevis, t. ex. familjen Björk; enligt bifogad uppgift har man inköpt en svampkarta och i Stockholms omgifningar insamlat en vackert ordnad grupp, t. o. m. försedd med en svampexpert i en ekorres skepnad.

Ett demonstrationsbord stod i midten af salen. Där hade på tallrikar lagts typiska exemplar af en mängd arter. Dessa voro etiketterade och man upplystes icke blott om arternas svenska och latinska namn, utan äfven om artens matduglighet och äfven dess farlighet, när det är fråga om de giffiga svamparna. Denna afdelning är af allra största vikt och betydelse för den rätta spridningen af svampkunskap i vårt land. Doktor Romnell demonstrerade de olika sorterna hvarje dag mellan 4-6, men den som kom på andra tider

hade en förträfflig ciceron i den svamplärde och intresserade redaktör O. Lundgren. I midten af salen syntes en monter med jättesvampar af fjällskifflingar, färtickor, fingersvampar m. m. En jätteflugsvamp ådrog sig uppmärksamheten i hög grad. Den hade verkligen estetiskt värde.

En ovanligt vacker svamp, både raritet och kuriositet var en *Polyporus lucidus*. Den påminde närmast om ett egendomligt japanskt lackarbete, särdeles fint utfördt. För resten vimlade det af jättefjällskifflingar, jätteflugsvampar, fingersvampar, ja man kan inte räkna upp allt. Svenska folkets intresse har varit storartadt; det har stått i kö för att få en glimt af utställningen och ett ord från de vises läppar!

Fru Anna Boberg har i ordnandet af utställningen visat en energi och ett konstnärligt resultat, som — ja, som endast fru Anna Boberg kan. Hon är ju känd för dessa goda egenskaper.

En mycket vacker utställning af konserver hade ävägabragts. Där vill jag blott förutskicka ett par anmärkningar. Ej en enda fullständig samling förekom. För att en samling skall kunna vara berättigad till hederspris, bör den omfatta alla de fyra vanligaste sätten att konservera svamp, nämligen inläggningen på Weck's eller Rex' burkar, smörinkokning, saltning och forkning. På denna utställning ha samtliga utställare kommit med en

nernas Gille.

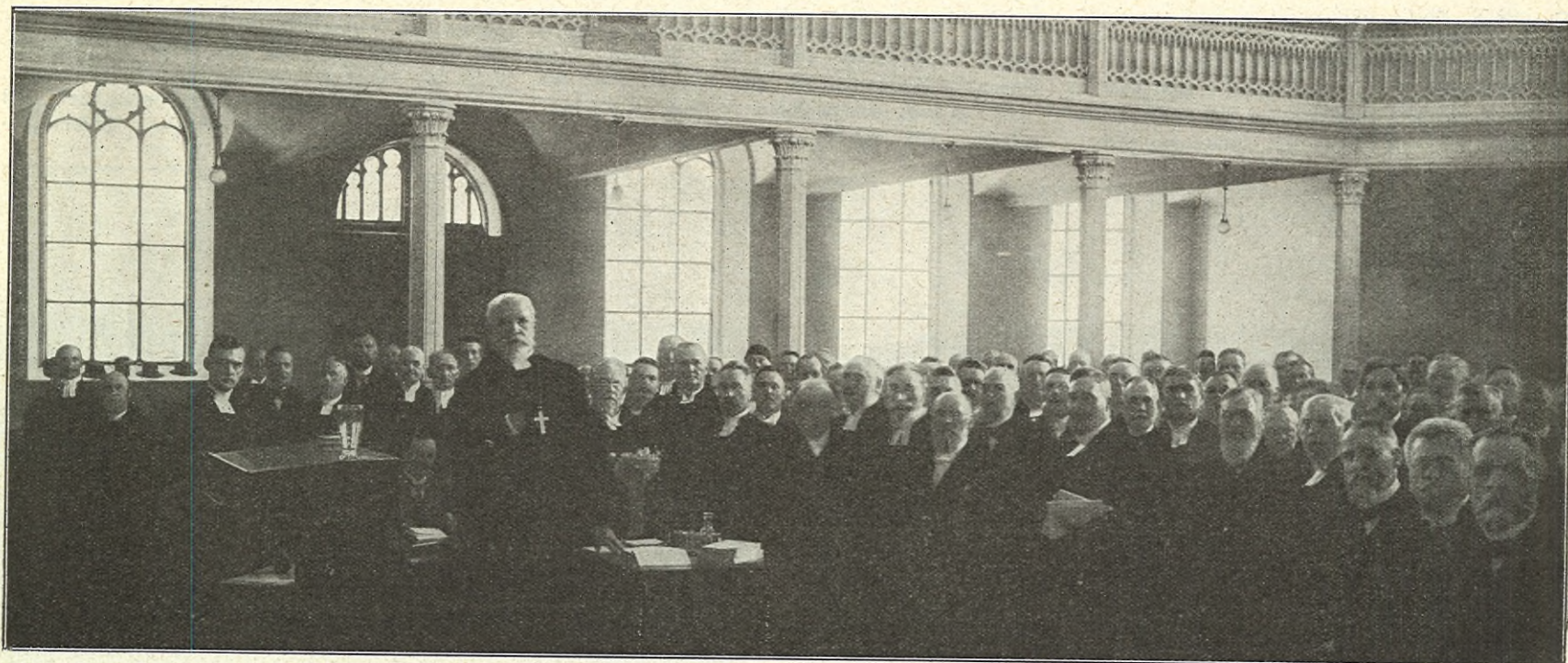
eller två sorters inläggning. Men, alla barn i världen, detta är ju en första utställning i sitt slag, och vi skola hoppas att det ej blir den sista. Våra husmödrar, som ju ej kunnat bereda sig på denna utställning i tid, ha dock visat att skafferierna voro af fullgod beskaffenhet.

Fru Ella Essen, Rosersberg, presterade en verkligt ovanlig utställning. Hon förevisade en praktfull samling bakverk, i hvilken ingick ända till 50 proc. svamp; dess näringsvärde är ej närmare undersökt och kan möjligen ge anledning till debatter, men uppslaget är originellt och bakverken mycket delikata.

Bland det bästa på hela utställningen var fröken Tora Holms kurser i svampmatlagning. Fröken Holm hade en öfvertalig publik till alla sina föreläsningar. Särskildt anmärkningsvärdt var, att hon ej löste sin uppgift endast ur vegetarisk synpunkt, utan tog i betraktande genomsnittsmänniskans behof af blandad kött- och grönsaksdiet. Fröken Holm föreläste klart och tydligt och demonstrerade på sitt angenäma och lugna sätt de många olika rätternas praktiska tillagning på gasspisar och lät sedan samtliga åhörare afsmaka de delikata rätterna. Kursen omfattade svampsuppa, rissoller, risotti, fisk- och köttträtter med svamp samt svampbröd.

Jag får härmed avsluta dessa rader med att påpeka hvad som för mig personligen ter sig som det bärande värdet i denna utställning: Jag tror aldrig att svampen kan få någon betydelse ur folknäringssynpunkt på samma sätt som t. ex. potatis, men jag tror det vore af en ganska stor nationalekonomisk betydelse, om vi dels kunde arbeta in ett nytt vegetariskt ämne i vår kost, och dels kunde ersätta de små rätt dyra och rätt smaklösa franska champignon-burkarna med de välsmakande svenska matsvamparna, som stå oss alla gratis till buds i backarna.

S. von HORN.

Tolfta allmänna svenska prästkonferensen har i dessa dagar hållits i Stockholm under ordförandeskap af biskop v. Schéele och talrikt besökt af svenska präster från hela landet. Konferensen öppnades med en gudstjänst i Jakobs kyrka, hvarvid ärkebiskopen höll ett märkligt anförande om ansvarskänsla, ansvarssorg och ansvarsglädje. Förhandlingarna höllos i Blasieholmskyrkan, hvarifrån vår bild är tagen. — W. Lamm foto.

Slut på sommarnöjesbekymren!

De hundratals fäbodstugorna åt våra sommarbarn.

ED MIN FAMILI HAR jag tillbringat sommaren vid ett litet svenskt fiskläge. Jag hade hyrt nedre botten af ett enkelt hus, som högtidligt förklarats vara tyst och stilla, och betalt det himmelshöga pris, som här hemma sättes på små rum vid den enklaste sommarort, ja, låt oss säga badort. Väl installerad (hyran betalas i förskott) fann jag, att hela vinden, loftet på envåningshuset afdelats i smårum med två sängar i hvar och ett, och att hela det tunna brådtaket, golfvet däruppe, gick i vågor, då de "tillfälliga" hyresgästerna trampade däruppe. Sex gäster, ständigt nya, störde vår ro natt och dag, vi bodde som i en dunkande trumma, men någon gång efter sängdags drogo vi en suck af lättnad, när vi kunde räkna till sex nattklockors pingel före tolf på natten — ty nog hördes också det! Men vår dumhet kräver sin högt tilltagna skatt, ty hvar för skola vi, som inte ha för stora fordringar på komfort, färdas, där alla andra färdas och tråta med hvarandra vid sommarens badställen, där vi också skruva upp priserna för hvarandra och där vi alla, som inte fått eget hus, dock sluta med att söka oss en ensam och skyddad plats i vår sommars hägn? Vårt land har ju plats för oss alla — och trygga hem för somrarna utan ockrarhyra, hem, som väl också vänta på våra skollofskoloniernas barn, som inte kunna bli många nog. Jag tänker på de orvergifna fäbobyarna uppe i våra skogar och berg — framför allt i Dalarna.

Det är just denna min frångbodda sommar, som kommer mig att tänka på en ljufilig sommar för ett par år sedan på Åsledens fäbodar i Leksand, endast en half mil från Leksands-Noret. Jag hade i sex år varit bosatt, sommar och vinter, i Leksand och Tibble byar, då jag en sommar hyrde en af de så godt som öfvergifna, men ännu så godt stånd varande stugorna uppe på den närmaste fäboden, som var Åsleden. Huset var gammalt, men dragfritt och byggd af hela stockar — öppen spisel med gryta på krok (god plats för sprit- eller fotogénkök), två väggfasta sängar, stolar och bord, hyllor med koppar och fat (de öfvergifna fäbodstugorna ha i allmänhet ej beröfvats sin inredning och sin lilla servis.) Utom detta rum, två par fönster, fanns den så kal-

Lillans morgonbad.

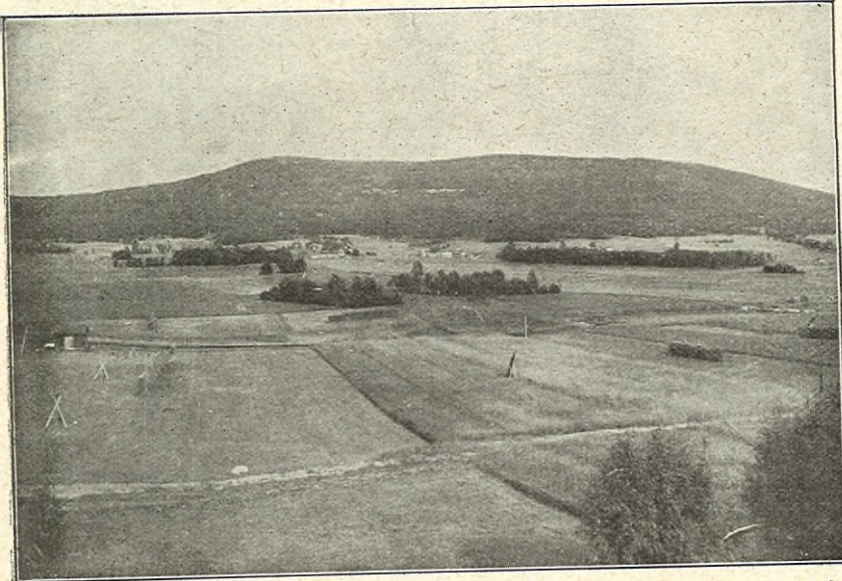
lade mjölkammaren (med fönster), som kunde användas till gästrum, därpå också farstu och farstukvist. Matvarorna kunde förvaras i en hink nere i brunnen, den bästa källare. För detta hus med stall och stia betalte vi fem (5) kronor i hyra och kunde då få bo där så länge vi önskade. Ved och kvistar, som det fanns godt om i vedskrubben, ingick i priset. Hvad själfva stugan beträffar var den ej så gammal på platsen, den hade för fyra år sedan stått ett par hundra meter längre nere, men efter ett arfskifte köptes den af ett ungt bondfolk för trettio (30) kronor och på fjorton dagar hade två unga människor (under fäbodiden) flyttat upp den, där den nu står — en spikfri stockstuga är lätt att flytta, då det endast är att lyfta af stockarna, och så lägga upp dem igen i de rätta skårorna. Emellertid hade snart nog fäbodarna blifvit en saga i dessa trakter, de unga männen drogo till städerna och industrisamhällena och kvinnorna fingo stanna i dalarna för att hjälpa till med att hålla åkerbruket uppe. Och så blef stugan öde — endast under en vecka på sommaren kommer värd-folket upp och slår, hvad som ännu är kvar att slå, och de få god soflats i den rymliga laden, där det inte dansats på tio år. I Leksand ligga numera fäbobyarna så godt som öde, här och hvar kan man ännu under en veckas tid på sommaren se folk, och en enda stackars ko däruppe.

Åsledens fäbodar räkna ett tjugotal stugor, men vi hade utom en fårflöck endast en granne och två kor att räkna med — de öfriga stugorna lågo öde hela sommaren utom de få dagar, då man kom upp och slog på de små ängar, som myren och skogen ännu inte hunnit med att lägga under sitt välde. Ingen dikar, ingen drifver boskap ditupp, men de flesta stugorna stå ännu fullt beboeliga, och genom fönstren ser man in i små trefna rum där ingenting tycks fattas.

Alltså, vi hyrde stugan för 5 kronor och kunde säkert ha köpt den för 40 kr. om vi velat. Vi hade proviant med oss för endast några få dagar men kände dock samma tillförsikt som skogens fåglar. Fjäderfän hade vi förresten med oss, några stackars förtryckta höns från en hönsgård nere i Tibble. Hönsgårdens ägarinna hade med tårade ögon bedt oss taga stackrarna med på sommarnöjet, de voro "känslöhs", sade hon och därför hade de förtrampats af sina mera praktiskt anlagda kamrater nere i hönsgården — där trampar man hvarandra på hufvudet liksom på turistorterna — och nu voro de så nere, så de orkade inte längre värpa. "Men på fäboden finns ju så mycket godt för mina frihetsälskande små och där ska de nog värpa flitigt igen! Och när jag får dem tillbaka friska och starka i höst," sade hon, "så är det ändå det bästa pris jag kan få för alla de ägg de skola värpa till er i sommar, bara ni vill ha besväret att ta dem med! De behöfva ingenting utom markens kryp, och sådant finns det godt om däruppe.

Godt, vi togo dem med. De fingo ha stallet ensamt för sig om nätterna, om dagarna gingo de fritt omkring och åto massor af kryp och frön och på fjärde dagen började de värpa flitigt. Af oss fingo de ytterst sällan någon mat, men feta blefvo de, och de voro inga "känslöhs" mera, det skulle kamraterna nere i Tibble få erfara.

Vi hade alltså ägg till billigaste pris. Mjolk fingo vi från vår granne däruppe. I sjön Sqvin, ja, just Sqvin metade vi flitigt — fisk kan man alltid få på fäbodarna, ty sjöar finns alltid nära — hjortron plockade vi uppe på myren och kokte och åto oss mätta på hjortronkräm och mjölk hvarannan dag i ett par veckor. Kantareller och svamp i öfrigt fanns det godt om, bara att plocka, bara att steka! Folket för-

Till vänster: Leksands Åsleden. Till höger: Från Åsledens fäbodar (stugan till höger vår 30 kronorsstuga.)

aktar svamp, kallar det för "söpp" och spottar åt gudsgåfvan, så högfärdiga äro de. Vi bjödo en gång en kulla på fiskbullar. Hon ville inte äta. "Hvarför äter inte Karin?" — "Ja' äter inte söpp." — "Det är inte svamp, det är fiskbullar." — "Ich, inte vet ja hä int!" Hon åt inte fiskbullarna heller, rörde bara tunn-kakan. Fläsk- och mjölpannkaka det är deras förstånd. Om man inte själf skjuter eller har rätt att skjuta kan man under hösten få så mycket fågel man vill ha, dal-folket äter inte heller tjäder, orre eller morkulla (under flera år ha vi betalt tjäder med 1,25 à 1,50, orre med 60 öre à 75, morkulla med 25 öre stycket.) Hvem har räknat de massor af fågel som häcka vid ödevidderna däruppe! Och bären! Afven så nära Leksands samhälle som Åsleden kan man vada timme efter timme i de fätaste bestånd af blåbär, med bär stora som små drufvor. Ingen plockar bär, de ruttna ned alla. Folket äter inte blåbär, bara lingon och det plockas endast för husbehof. Miljonerna få slumra häruppe. Någon enstaka gång kan man få höra talas om ett skollof för bärplockning — så plockade för några år sedan alla barn i Siljansnäs för sammanlagdt 35,000 kronor lingon. Men året efter var det tyst från det hållet, fast det var godt om lingon. De hade kanske blifvit efter med sin katekes, så de hade inte tid. Stackars barn! Också de få slumra — liksom miljonerna. Bli de väckta någon gång, är det säkert frälsningsarmén, som redan hunnit så långt i vår Tibble by, att barnfrälsning ställts främst på programmet. ("De äro så söta, de kära små, när de falla ned inför sin Frälsare"). Och de små roshättorna bli snart till stora röda frälsningshattar, ty sådant växer som svamp eller söpp, som det kallas! Kanske är det mjölpannkakan, som bereder den jordmånen, lite tvångsmatning med fisk, fågel och blåbärskrämm skulle kanske vara till stor nytta för breda folklager med lite "söpp" som mellanrätt.

Men återvändom till fäbodarna. Folket har lämnat dem åt sitt öde och af skäl, som jag inte här gitter undersöka. Hvarför skola nu dessa hundratals byar stå öde och ruttna ner liksom bären i skogarna däruppe? Hvarför skola de föraktas som sommarboningar af städernas folk — liksom tjädern och orren föraktas såsom föda af skogarnas folk däruppe? Hvarför ta inte sven-

Efter morgonbadet.

skarna sina sommarbyar i besittning, då de där kunna lefva utan att betala ockrarhyra, då de där så godt som själfva kunna sörja för sitt lifsuppehälle — och förena arbetet med nöje, som eljes betalas dyrt nog.

Och först och sist: Hvarför bygges dyrbara sommarhus för våra städers fattiga barn, hvarför

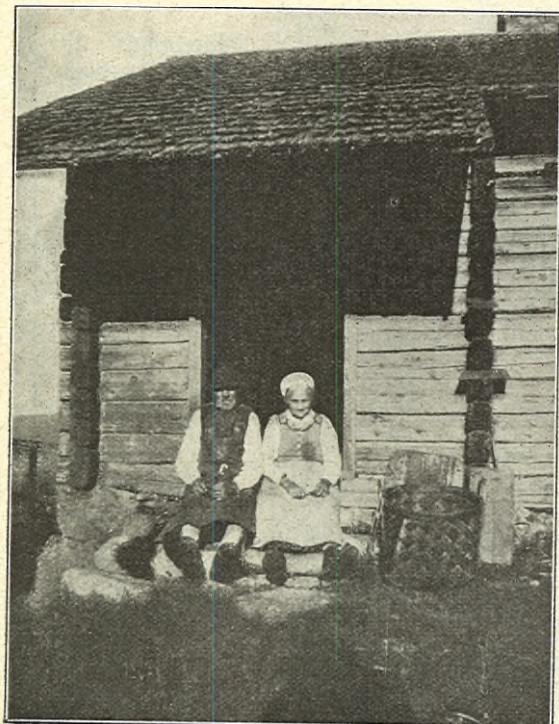
Vi "buffra" hem.

läggas miljoner nu för deras lekar och deras nog så fodrande sysslolöshet, då tusentals präktiga stugor, fullt inredda (för 30 kr. stycket) finnas däruppe helt nära de befolkade bygderna? Och hundra gånger så god plats för samma pris! Och så det gladaste arbete. Svensk bärplockning för barnen ett steg framför svensk gymnastik! Barn:n skulle stolta kunna säga, när de komma hem: Vi ha gjort skäl för oss däruppe. Det var roligare än lekar, det där! Och vi dikade och vi slog och nästa år blir det bete för tio kor! Vi fiskade och vi höggo ved och här är pengar, hela femtio kronor som vi själfva förtjänat!

Jag har bott i flera land vid flera haf, vid Nordsjön, Atlanten, Medelhafvet och öfverallt har jag sett, hur folken troget letar fram alla förvärfskällor och hur de ifrigt och tacksamt söka sig till sin moder naturen. Jag har sett Kanarieöarnas groffor befolkade, och de hårdaste och mörkaste lavaflojder ha brutits upp och brytas ständigt upp till bördiga fält, som blomma och ge riklig frukt — ja, själfva de strömmande eldfloderna från Etna kunna inte beröfva dem lusten att ta ut af naturen, hvad naturen bjuder. Vid Nordsjöns sanddyner, det kargaste af land, låter man inte strandens spillror ligga och ruttna eller återtagas af hafvet — man samlar upp dem och lägger dem under sin gryta — och kan trösta sig för bristen på skog, så länge man har spillror.

Men här hemma har man visst råd att låta allt det kärnfulla och det fruktbarande ruttna ned — och man bygger förstås så dyrbara och ståtliga kaninhus rundt om! På sin höjd sänder man några landskapsdioter dit upp till de slumrande byarna för att lofsjunga all härligheten och de präktiga folktyperna och mjölpannkakan. Och man är på sina håll riktigt rädd för att ta ett karlatag däruppe bland all poesin — den kunde kanske förflackas och förfulas gubbevars! Solnedgångarna äro så vackra — det är ju så få af alla dessa sömntutar, som sett en soluppgång, åtminstone inte om sommaren i de slumrande miljonernas land!

NILS WILHELM LUNDH.

Sista paret ut! (Från Mobergs fäbodar).

Iduns kvinnliga akademi.

MED ANLEDNING af att fröken Sofia Gumælius, som inom Idunakademien representerade affärsvärlden, aflidit i början af detta år, riktas härmed en vädjan till vår läsekrets att inkomma med förslag på någon svensk affärskvinna, som kan anses lämplig att intaga den ledigvordna platsen. Vidare anhåller akademien att våra läsare behagade inkomma med motiveradt förslag till pristagare för 1916, hvari angifves någon svensk kvinna, som kan anses berättigad till hederspriset, 1,000 kronor, för belönande eller främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning. Förslagen torde adresseras till akademiens sekreterare med. d.r. Karolina Widerström, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm, och insändas ju förr dess hellre, senast före utgången af oktober månad

90 år på fäboden. Nu den sista i en öfvergifven fäbodstuga.

~ Uddevalla i fest ~

DEN SISTA AUGUSTIDAGEN blef en stor dag för Uddevalla stad och kringliggande bygd, ty då affäcktes på stadens stora torg en Carl X Gustaf-staty, modellerad af prof. Theodor Lundberg och skänkt till Uddevalla af en bohyslänning grosshandlar Cavalli-Holmgren. Själfva affäckningsakten, som försiggick i strålände solsken, hvilket låter som en saga i den närvarande regnsommaren, fick ökad högtidlighet genom konungens närvaro. Den stora invasionen af folk från kringliggande landsbygd gaf ökad liflighet åt den myllrande tafan, och de goda bohuslänningarne kunde med skäl känna sig rojalistiskt stämde, ställda som de voro inför anblicken af två regenter, den ena lefvande i nutiden, den andra frambesvuren af konstnärshand i bronzen.

Vid sin ankomst till staden på morgonen inspekterade konung Gustaf Bohusläns regemente, efter att dessförinnan ha hälsats af stadens honoratiöres och färdats fram genom äreportar och flaggalléer.

Före själfva statyaffäckningen betonade landshöding Lagerbring i värtaliga ordalag Carl X Gustafs

bragder, som gjorde

Bohuslän svenskt hvarjämte statyens såväl gifvare som konstnär erhöilo det varmaste erkännande för det verk, som nu pryder Uddevalla stortorg. Konungen bjöd därefter täckelset falla i det han framhöll den insats Carl X Gustaf gjort i vårt lands historia och manade till hågkomst af fädrens gärningar i landets tjänst. Särskildt nu bör det ligga oss om hjärtat att först och sist bekymra oss om Sveriges väl.

Efter affäckningen följde minneshyllningar af olika slag, och bohuslänningen, Åke Wallgren, sjöng "Du gamla, du fria", hvartil slöt sig en jättekör af 5,000 röster.

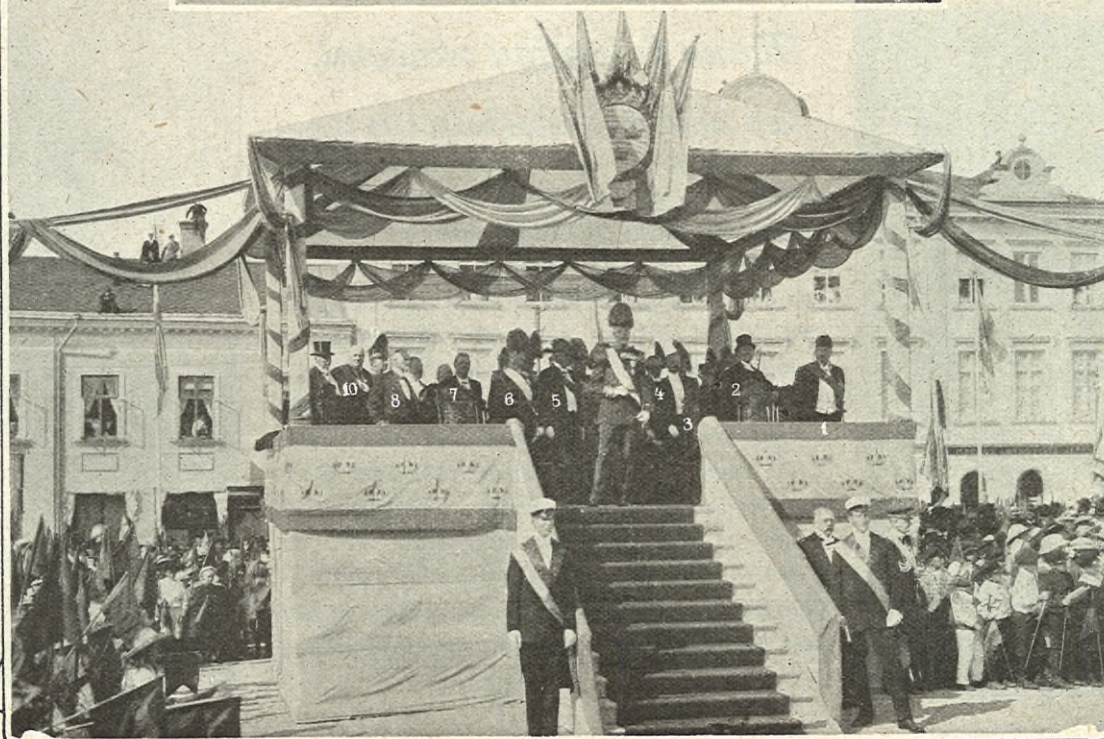
Fredrik Nycander hade skrivit en ståtlig dikt "Bältgångaren", ur hvilken vi tillåta oss citera slutstrofen: Han må äras i bok, han må rosas vid härd

lika mycket som kungarne treden, som byggde vårt land, den, som lyfte Guds svärd den, som stred likt ett lejon att se.

Ej står Carlsagens fionde efter, i thy

att han ristade frihetens blad. Så må hyllningen brusa kring drottens staty

uti Oddevolds urgamla stad!

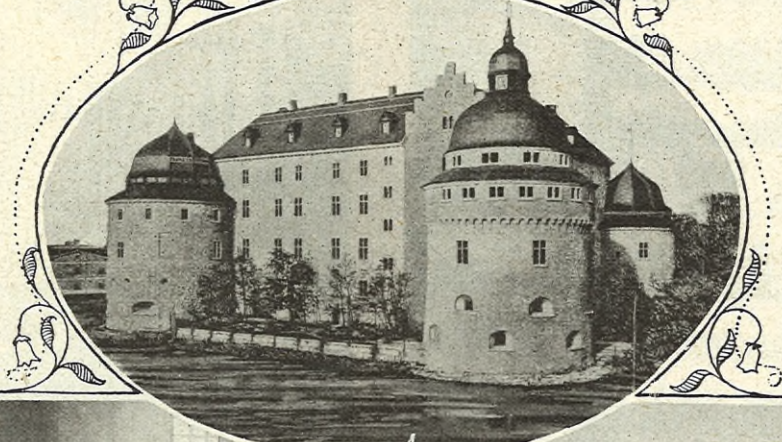
1. Lifkompaniet hälsar konungen vid ankomsten till statens järnvägars station. (1. Kapten Lilliehöök, 2. Löjtnant Rehnberg, 3. Löjtnant Åhlund.) 2. Carl X Gustaf-stoden, modellerad af professor Theodor Lundberg. Den vid sockelfoten liggande kransen är från Bohus gille. 3. Konungen bjuder täckelset falla. (1. Landshöding

Lagerbring, 2. Biskop Rodhe. 3. Borgmästare Neiglick. 4. Kabinetskammarherre Hag. 5. Kabinetskammarherre baron Thott. 6. General Uggla. 7. Direktör Lyckholm. 8. Professor Lundberg. 9. Öfverstelöjtnant Planting-Gyllenbåga. 10. Landshöding Nordström 11. Professor Wulff. Maria Lundbeck foto.

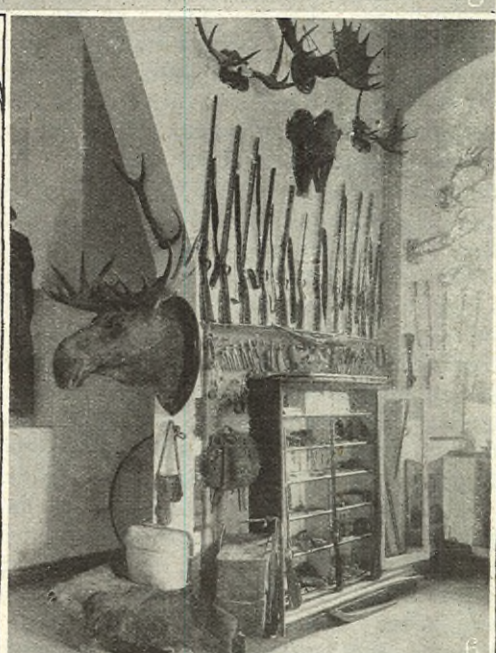
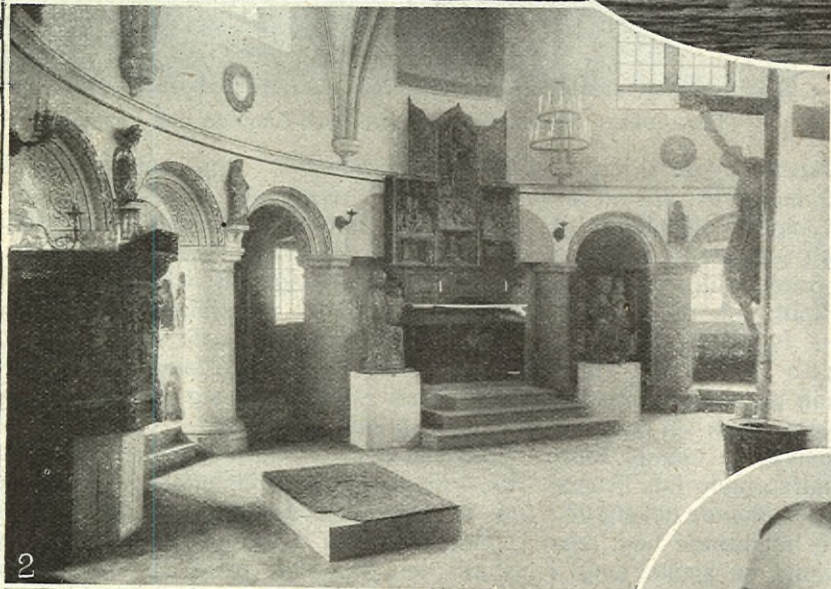

Något om Örebro läns museum

OREBRO LÄNS MUSEUM upprättadt för att utgöra en samlingsplats för föremål, som belysa bygdens historia under gångna sekel och allt framgent genom tiderna, har haft förmånen att för dessa finna tak öfver hufvudet inom en byggnad, som redan i och för sig utgör ett storartadt

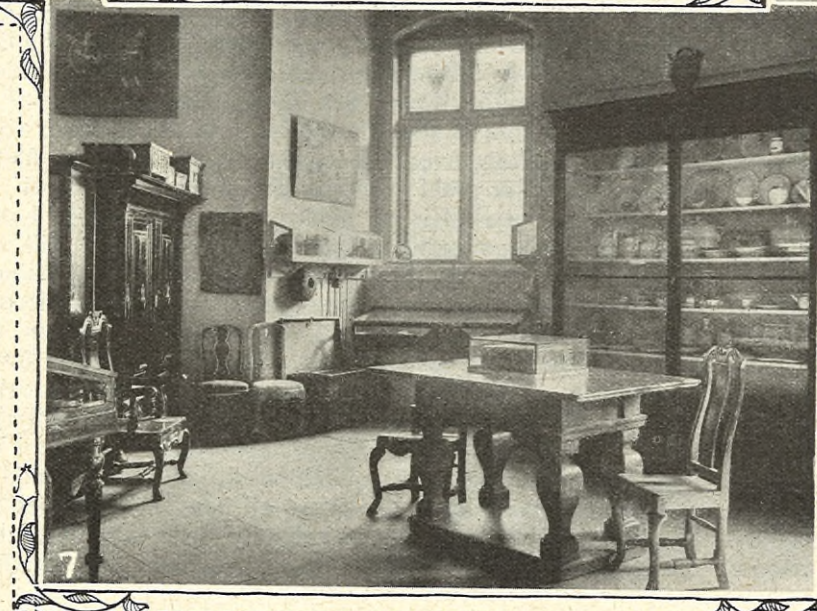
Iduns räkning. Innan vi dock inträdde genom den för sitt syfte onekligen alltför oansenliga, alltför mycket i skymundan liggande ingången till museet, stannade vi ett ögonblick på den lilla borggården därutänför, hvarest två kanoner af ålderdomlig typ och på lavetter af svartnadt trä stå uppställda. Deras saga är icke alldeles alldaglig. Efter en mer än

1. Örebro slott, i hvilket muséet är inrymdt. 2. Parti från kyrksalen. 3. Allmogefdelningen. 4. Hugo Hedberg, muséets intendent. 5. Parti från kyrksalen med Otters epitafium i fonden. 6. Jaktafdelningen med Gustaf Schröders jakt- och fiskeutensilier. 7. Högre ständsfdelningen. Föremål från 15-, 16- och 1700-talen.

minnesmärke från förflutna dagar. Det är nämligen inom själva slottet i Örebro, den gamla vasaborgen, som dess skatter äro inrymda, i ett af dess vackra hörntorn eller "rundlar", som de i dagligt tal bruka kallas, jämte några angränsande salar, af hvilka särskildt en, genom sin renässansmålning på väggen från vasakungarnas dagar, väcker minnet af tider, då dessa höllo hof å Örebro slott. —

I sällskap med museets intendent, herr Hugo Hedberg, som beredvilligt lofvat mig vägvisarskap, företog jag en dag en rundtur genom museet för att samla material till dessa ord därom för

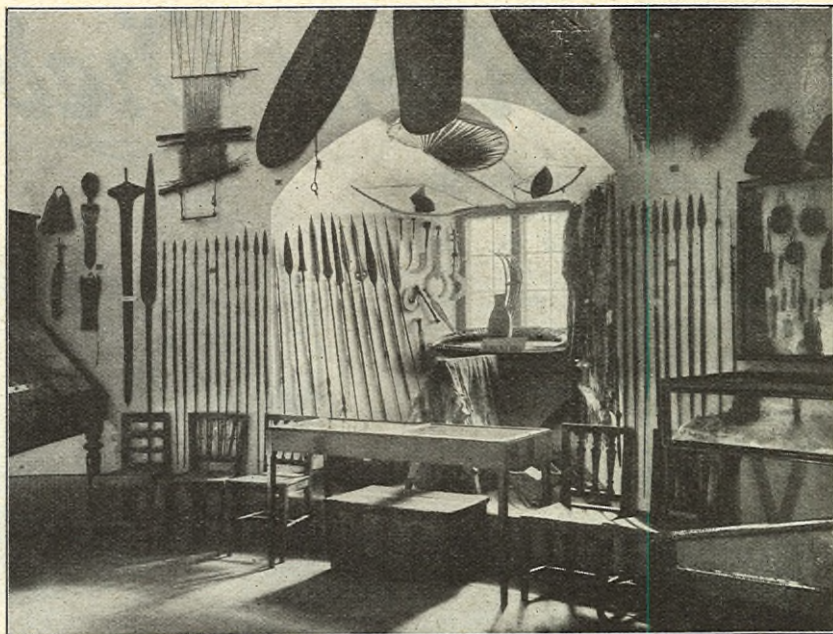

tvåhundraårig hvila på hafsbotten, dit de medföljt danska linieskeppet Enigheden, hvilket förolyckades år 1679 under strid mot svenska flottan, ha de under senare år tillika med en del öfrigt från skeppet återbördats till ljustet. Som en egendomlighet kan nämnas, att kanonerna vid upptagandet förekommo laddade; och har satsen därtill, kula, krut och annat tillbehör, blifvit af herr Hedberg aktsamt utfagen och finnes i ursprunglig ordning utställd inom museet; där de för artillerivetenskapen intresserade ännu ha tillfälle studera det grofve eldvapnets laddning under nämnda tid.

Parti från förhistoriska hallen.

Etnografiska föremål från Kongo, Nord-Amerika och Lappland.

Men vi inträda genom den skumma ingången till muséet, sprängd genom tornmuren, som här enligt en ritning af Hårleman är af fem alnars bredd, alltså mer än tre meter.

Efter att ha passerat en smal vindeltrappa och sedan vi färdats rundt några gånger, befinna vi oss i muséets första våning. Här äro inrymda tvenne af dess hufvudgrupper, nämligen samlingen af historiska föremål samt allmogefdelningen.

I enlighet med tidsföljden stanna vi naturligtvis först inför den förhistoriska samlingen. Vi se massor af dessa kilformiga stensaker, som man fordom trodde slungats ned till jorden af blixten, till dess den åsikt efter hand af vetenskapen erkändes riktig, som den lärda professor Stobæus i Lund framlagt i ett år 1738 utgifvet arbete, nämligen att de, som hvart barn numera vet, voro verktyg förfärdigade af människohand under en tid, då man ännu icke kände bruket af metaller. Som sådana ha de också blifvit noggrant studerade och uppenbarat för oss drag af våra förfäders lif. Och än mer, i forskarens hand ha de blifvit de yppersta medel för kännedomen om själfva odlingens gång i våra bygder. Och hvad särskildt Örebro län beträffar, från hvilket gifvetvis hufvuddelen af muséets förhistoriska samling stammar, har man sålunda på grund af föremålens form och fyndet kunna sluta sig till denna landsdels gradvisa bebyggande, sedan den småningom börjat höja sig ofvan det väldiga innanhaf, som täckt större delen af dess yta, och människan tagit jorden i besittning, gärna nedslående sina bopålar längs den mer och mer utflyttande strandlinjen.

Känner man Nerike och vet, hur det sedan urminnes tid varit en genomfartsort vid resa mellan olika delar af landet, hvarigenom det också lätt fått mottaga andliga strömningar i olika riktningar, är det knappt förvånande, att alstren af den hemslöjd, som till ej obetydlig omfattning utförs af landskapets idoga befolkning, röja föga af egenart, af något för detta särskildt betecknande: det är, som om sådant ej haft tid att rof-, frid att stadfästa sig. Detta förhållande, som är särdeles iögonfallande inom Nordiska muséets ytterst forfliga Nerikesutställning, märkes nog också i den motsvarande, som sig bör långt fylligare och, tillåter jag mig finna, smakfullare anordnade afdelningen å Örebro-muséet. Men oafsedt detta, nämligen att drag af själfständig bygdestil svårligen stå att upptäcka — under mitt sökande därefter på andra områden har jag dock bland textilverk, särskildt beträffande färgval funnit spår däraf — äro många

af föremålen i andra afseenden ytterst intressanta. Intendenten ber mig t. ex. stanna inför ett skåp, — synligt ungefär på midten af hithörande bild, — och jag måste beundra de vackert insatta hörnpelarna, dörrarnas känsligt böjda öfverkant och den verkligt eleganta linjeföringen i fyllnadsverket.

Inom afdelningen för de högre stånden finner man gruppvis renässans och barock, rococo, gustaviansk stil och empire företrädda och jämväl en mängd föremål, betecknande för närvarande tid. Främst bland allt detta märkes måhända det ställiga bord, som återgifves å hithörande bild. Läsaren finner det måhända en smula tungt i formerna, och jag skyndar meddela, att det är utfördt i sten, slipad och polerad kalksten. Å underredets hörn och sidor är i låg relief anbringad en ytterst rik renässansornering, framställande jaktscener, frukter, fåglar m. m. Bordet säges stamma från Käggleholm och kan ha tillhört grefve Magnus De la Gardie. Men å den digra inventarieförteckning därifrån, som upprättades sedan godset, grefvens "endaste får", som han kallat det, blifvit honom frändömdt, kan man ej särskilja det från mängden af andra bord eller "bohl", som ordet där också skrifvits.

På sin plats i muséet uppbär det på sin blanka skifva ett dyrbart skrin med inläggningar å sidorna och locket prydt af ädla stenar. Enligt en sägen skall det ha tillhört drottning Kristina. Drottningen och drottningungunslingens forna ägodelar stå väl bevarade, medan dess höga herrskap för länge sedan gömts i mullen!

Men vi gå vidare: se vapen, redskap och andra föremål, som äro betecknande för olika samhällsordningar. Vi dröja inför munderingspersedlar och standar, som burits inom Örebro s. k. borgarkårer, en infanteri- och en kavallerikår, hvaraf den sistnämndas reglemente är från midten af 1700-talet, vi se de enkla redskap, hvarmed fordom stadens frivilliga brandkår ryckt i fält mot eldsolycka, och vi kasta naturligtvis en blick på Örebro "likareal", hvilken suttit fästad vid en vägg inom rådhuset och utgjort rättesnöret för tillverkning af alnmått. Rundturen genom muséets andra våning avsluta vi inför några välkommor och ämbetslädor, som ge en påminnelse om skrävasendets dagar. —

Komna till museitornets tredje våning stanna vi ett ögonblick för att först och främst iakttaga den rent arkitektoniska anordningen. Öfver oss hälfver sig ett kupoltak, hvars murar uppbäras af kolonner, bakom hvilka en lägre omgång löper rundt det

stora mittelrummet. Den rent kyrkliga karaktär, det härigenom erhållit, har på ett lyckligt sätt utnyttjats för muséets utställning af kyrkliga föremål och kommit dem att framstå så verkningsfullt och med deras ursprungliga uppgift samstämmade sätt, som det öfverhufvud taget torde vara möjligt genom en museianordning; hvarom läsaren för öfrigt kan själf göra sig en föreställning genom hithörande bild. Om föremålen själfva skall jag fatta mig kort. Dessa krucifix, madonnaframställningar, helgonbilder m. m. som tillhöra samlingen, ha tillkommit under en tid, då det kristliga lifvet pulserade starkt och förmådde gjuta innehåll i former, som blefvo den tidens människor kära, medan de ofta förefalla oss stela och otympliga och hufvudsakligast ur kulturhistorisk synpunkt äga värde. Detta beträffande de äldsta bildverken. Annorlunda blir ju, som alla veta, förhållandet senare, då just den kristna konsten när en blomstring, som kommer den att stå oöfverträffad, förnämligast kanske på den grund, att den blir ett uttrycksmedel för snart sagdt hvarje grad af mänsklig känsla. Arbeten af sådan riktning kunna njutas af alla bildade folk i alla tider. Örebro-muséet saknar icke prof däraf. Jag vill blott framhålla en sådan bild. Det är en relief, för öfrigt blott ett brottstycke af en sådan. I sin helhet har den återgifvit sägen om jungfru Marias död, enligt hvilken apostlarna hämtades från de olika platser, där de predikade evangeliet för att i dödsminuten omgifva henne. Hade bilden varit fullständig, hade den helt visst, i likhet med hvad fallet brukar vara å motsvarande sådana, också framställt Frälsaren, som i sina armar mottagit den flyktande själen. Men nu återstår blott en grupp af apostlarna samlade kring föfandan af madonnans säng. Men det uttryck af undergifven, stilla sorg, som åter speglar sig i deras fint tecknade anleten, ger denna återstod af konstverket ett högt värde. Ett litet föremål af annan art, men som också kan räknas till den kyrkliga samlingen, vill jag, då den helt visst är rätt märklig, omnämna. Det är en sigillstamp af brons som återger bilden af Birgitta vid sin pulpet med en uppslagen bok samt en omskrift, hvaraf framgår att den användts för Nådendals kloster i Finland räkning, som bekant ett dotterkloster till det af Birgitta stiftade kloster i Vadstena.

Härmed ha vi genomvandrat själfva museitornet, men det återstår oss ännu att kasta en blick in i den stora s. k. "industrisal", som upptager en ej obetydlig del af en af

Fru Kerstin Bohman 60 år.

Fru Kerstin Bohman.

själfva slottsyrkantens sidor. Här äro, som namnet anger, samlade redskap och andra föremål, som afse att belysa länets industrisamt näringslif för öfrigt. Jordbruk och bergsbruk, som af ålder uföfvats inom länet, äro sålunda företrädda på ett mångsidigt sätt. Likaså jakt, fiske, olika hemslöjder m. m. m. Och äro de olika föremålen öfverskådligt anordnade och af god verkan; som exempel vill jag endast nämna jaktafdelningen med dess vapen, jaktbyte och mängder af småting, om hvars användning jag delvis saknar kunskap. I ett skåp inom denna afdelning förvaras jakt- och fiskredskap, som tillhört den bekante bruksmannen, jägaren och författaren Gust. Schröder. —

Innan jag slutar vill jag som sig bör säga några ord om den mest verksamma kraften inom muséet, dess intendent, som varit min outfrötlige ledare under rundturen bland dess skatter. Herr Hedberg stammar från Värmland, är nämligen född i Östra Emtervik, å Herresta, bekant som "Borg" i Gösta Berlings saga. Tidigt började han intressera sig för samlandet af äldre kulturhistoriska föremål, och efter att ha blifvit bekant med den stora rikssamlaren Arthur Hazelius, var han stundom denne följaktig under forskningsresor i Värmland. Efter att senare ha vistats i Norrland, där han var ombud för Nordiska muséet, bosatte sig herr Hedberg i Örebro. Där innehar han bankplats men tillika en hel del förtroendeuppdrag, bland annat som Riksantikvariens ombud inom länet, och som sådan har hr Hedberg, som han själf säger, haft god "tur" för anträffande af förborgade ting, grafvar, skatter m. m.

Sin plats som intendent för Örebro läns museum tillträdde hr H. år 1911. Det var ej som den tränade museimannen, han tog det dryga arbetet som sådan på sina breda skuldror. Men det sedan barndomen vakna intresset för fornkultur, och kanske hufvudsakligast genom själfstudier förvärfvad kunskap därom, har ytterst ledt honom fram till denna uppgift, som han fyller, därom torde meningarna vara odelade, med det varmaste nit och omtanke för muséets bästa.

HANNA WIJNLADH.

BÄRARINNAN AF DETTA NAMN HAR bakom sig ett helt lif fyllt af arbete för stora och ädla mål till lidande medmänniskors fromma.

Född på Kallinge bruk i Blekinge den 3 september 1855, ägnade fröken Kerstin Ruffel, sedermera justitierådinnan Bohman, sina tidigare år åt lärarinnekallet. Så småningom avancerade hon till föreståndarinna och öfvertog år 1880 Nisbethska skolan i Uppsala. Efter någon tid öfverflyttade hon sin verksamhet till flickskolan i Linköping, där hon vistades tills hon år 1884 gifte sig med nuvarande justitierådet Hugo Bohman, då fiskal i Svea hofrätt.

Trots de stora sociala intressena, trots lärarinnekallet, som i hög grad fängslade henne, ägnade hon som gift sina bästa krafter åt hemmet. Hemmet har alltid för henne haft den största betydelsen i lifvet. Genom att, så att säga, sätta in sig själf i det, har hon skapat en atmosfär af trefnad och gammaldags gästfrihet, som slår emot en genast man kommer innanför dörren.

I de unga nygiftas hem bodde fru Bohmans moder. Under en lång prövande sjukdomstid vårdades hon troget af dottern.

Genom önskan att hindra moderns lidande växte en ny tanke fram hos dottern, det att genom ordnad sjukvård så mycket som möjligt afhjälpa deras nöd, som ej ha råd till läkarhjälp.

Den tanken blef snart verklighet. År 1888 stiftades af fru Lind af Hageby, f. Hierta, och några andra damer, en sjukvårdsförening inom Adolf Fredriks församling. Fru Bohman anmodades att bli föreningens vice ordförande, hvilken plats hon innehade under de följande tio åren. Då de båda makarna flyttade till Östermalm, blef justitierådinnan Bohman ombedd, att där stifta en liknande förening. År 1898 mottog hon ett erbjudande af 2,000 kr. att starta med och bildade då Föreningen för sjukvård hos fattiga på Östermalm, där hon fortfarande är vice ordförande.

Under en följd af år har justitierådinnan Bohman äfven verkat som ordförande i en förening för ett internationellt lärarinnehem, som hon tillsammans med dr Ellen Fries bildade år 1897.

Det arbete, som bedrivs af föreningen för sjukvård hos fattiga på Östermalm är välsignelsebringande genom ordning och planmässighet. Grundprincipen inom sjukvården är att den, så mycket som möjligt, skall försiggå i hemmen för att undvika splittring af familjen. Den, som en gång gått med någon af diakonissorna på sjukbesöken, glömmar icke lätt hur gamla färdiga ansikten strålade upp och små barn förtroendefullt närmade sig, när "syster" kom med goda råd och vänliga ord. Diakonissorna äro storslagna i sitt offervilliga arbete. Under sjukdomstiden är det de, som sammanhålla familjen och hålla nöden borta.

Då det är nödvändigt för den sjuke sträcker sig föreningens hjälp äfven till att bekosta vistelsen på sjukhus eller hvilohem. Dess intresse och understöd följa patienten ända tills han eller hon är försatt i arbetsdugligt skick.

Under de gångna åren har verksamheten ständigt utvidgats. Under första året var patientantalet endast 236, under de sista har det varit närmare 700.

Inom föreningen bedrivs arbetet tillsammans med diakonissorna. Genom dessa veta styrelsemedlemmarna lika mycket som de om de fattiga sjuka och kunna genom det systematiskt ordnade arbetet skaffa hjälp och gifva den, där den bäst behöfves. De, som ställa sig i spetsen för sådana företag och offra tid och arbete för dem äro kämpar i kampen mot lidandet.

Justitierådinnan Bohman är en af dem. Med sin förmåga att tala sig varm då det gäller arbetet och att entusiasmera sina åhörare, har hon säkert fått mängden att glömma sig själf i arbetet för andra.

ASTRID SETTERWALL.

Grefvinnan Anna Ruuth.

Hvad blommorna berättade.

N VALDIG SKOG AF BLOMMOR omger grefvinan Anna Ruuth på den bild, som togs af henne på hennes 70-årsdag den 29 augusti. Försökte vi att tyda dessa praktfulla höstblommors språk, skulle vi säkerligen kunna läsa ut något mera än blott tillgifvenhet, tacksamhet och vördnad. Vi skulle snart upptäcka om vi inte visste det förut, att den silfverhåriga gamla damen med de lifliga rörliga dragen hör till de kvinnor, hvilkas lust att arbeta och gagna, för dem ut öfver hemmets och familjens gränser, in på det samhälleliga arbetet. Vi skulle finna blomsterhyllningar från släkt och vänner, från den stora bekantskapskrets grefvinan Ruuth äger, sedan den tid, då hon som maka åt den numera aflidne generalotsdirektör Magnus Ruuth, var en representativ värdinna i hans hus. Men man skulle också finna de skönaste rosor och andra blomster från Svenska allmänna kvinnoföreningen för djurens skydd m. fl.

Djurskyddet är grefvinans äldsta intresse och det, genom hvilket hon kommit in på det sociala arbetsfältet. Hon har i många år ledt arbetet som kvinnoföreningens ordförande, och då hon nu under tvånget af en tilltagande klenhet afsagt sig ordförandeplatsen, kvarstår hon dock som styrelseledamot. I barnens djurskyddsförening, som räknar 5,000 medlemmar i skolorna öfver landet, kvarstår hon dock alljämt som ordförande. Genom djurskyddsarbetet har grefvinan kommit in i det Internationella kvinnorådet. Hon är medlem i dess finanskommitté och "patron" sedan flera år tillbaka. Hon har bevisat kvinnorådets kongresser i Genève och Rom för att icke tala om Stockholm 1911, där hon var verksam på olika sätt. Vid denna kongress hade grefvinan tillfälle att slå ett stort slag för småfågelskyddet. Hon hade till densamma författat en skrift: "La protection internationale des oiseaux", hvilken genom ordföranden, lady Aberdeen öfverlämnades till alla landsförbund. Sedan 1911 har det internationella kvinnorådet också småfågelskyddet på sitt program — må vi hoppas till de små lifvens skydd och frommal!

På studieresa till Amerika.

I DAGARNA HA PÅ STUDIERESA TILL AMERIKA afrest fröknarna Greta och Estrid Linder, döttrar till författarinnan, fru Gurli Linder. Fröken Greta Linder, som är fil. magister, och specialiserat sig på bibliotekstudier, har erhållit ett stipendium från American-Scandinavian Foundations svenska afdelning, det första som där utdelats till en kvinna och ämnar nu studera i bibliotekens förlovade land, Amerika. Hon har i 2½ år tjänstgjort hos Bibliotekskonsulenterna och bör således vara väl kvalificerad för sitt värf. Fröken Estrid Linder, som är lärarinna vid Sofia Almqvist samskola, ämnar idka skolstudier i Amerika. Intresserad fäkterska som hon är ämnar hon söka reda på hvinnliga fäkterorganisationer i Amerika och korsa sin svenska florett med de amerikanska. Att hon nu åtföljer sin syster beror på att hon erhållit en inbjudan från en amerikansk familj, hvars bekantskap hon gjorde i Stockholm, att vistas hos dem ett års tid.

DIMMAN HADE BÖRJAT FALLA tät och kylig och det var mycket höstligt, trots den ännu alldeles friska grönskan.

Nere på ångbåtsbryggan hade sommargästerna redan tunnast ur, och de som funnos kvar kände sig plötsligt så bekanta — nästan intima med hvarann. Äfven om de under sommaren råkats helt obetydligt. Till och med lilla fru Stiig, hvilken alltid var glad och vänlig mot alla, men som ändå hade en otrolig förmåga att hålla människor på afstånd och att alldeles ställa sig utantör alla sommarnöjes-trakasserier — tycktes fina upp.

I stället för att med sin vanliga korta, nästan lite förnäma hälsning, bara ta sin post och sedan gå genvägen hem, följde hon denna gång med de andra och deltog i småpratet.

Om hur kanslirådet Lohmans ena syltlår föll i sjön vid flyttningen, så att alla syltlådkarna gingo i kras och att det sedan blef att bada sötbad i stället för saltbad där nere vid ångbåtsbukten. Och att "elaka herrn", som notarien Ström allmänt kallades, påstått att pensionats-lanten varit nere i arla morgonstund och hämtat upp les beaux reses samt att det sedan vankades saftsoppa och saffkräm morgon, middag och kväll.

Elaka herrn, som bara gick ett par steg förde, att han aldrig, inte ens i sina hemliga sig skraffande om och bad att fru Stiig inte skulle höra på dem, ty inte ett ord af allt hvad de lagt i hans mun, under denna sommar var sant. Och att han för sin del hyste en så djup och uppriktig vördnad för det arbetsamma och sträfsamma lif värdinnan på pensionatet förde, att han aldrig, inte ens i sina hemligaste tankar tänkt ondt om henne.

— Men hvad hennes gäster beträffar, så medger jag gärna att, den för mig mycket smickrande benämningen Elaka herrn nog kan passa in, tillade han. Medan de små grå ögonen blixtrade till bakom den guldbågade pincenezen.

— Se här, han stannade midt på vägen och visade på tidningen, där några otydliga porträtt och dimmiga grupper illustrerade den Volkoffska rättegången.

— Vet ni, han vände sig lite tvärt till fru Stiig, hvad jag funnit hemskast i hela denna affär? Jo, det är hur publiken uppfattar den.

LIFVETS BIOGRAF

Prof utan värde.

— Jaså, fru Stiig såg allvarligt och lite undrande på honom, har notarien också tänkt på det. Alldeles samma reflektion har jag gjort. Och just tack vare människors sätt att ta det på, har jag fått klart för mig hur långt vi kommit på det sluttande planet.

— Ja, jag är ju van vid att studera lifvets afvigsidor — menade notarien, men det är ju mera sällan som afvigsidan blir så hänsynslöst blottad för en nyfiken och obarmhärtig publik som i detta fall. Och det är då — just då — som man får ett litet begrepp om hvad människor går för. Hjärtlöshet, cynism, hån, en pervers nyfikenhet, ett omåttligt frossande på detaljerna. Se där.

Men hvar finns den ädla vreden, den djupa indignationen och den skälfvande smärtan öfver att dithän leder det, när ungdomen får rusa fram i blindo, utan tyglar och utan band?

Utom hos er, fru Stiig, som jag hörde fälla några ord om det i förbifarten en kväll och jag riktigt kände, hur er stämna darrade af vrede och smärta, och så hos den förkättrade pensionatvärdinnan. Hon kom in till mig en morgon med en hopskrynkad tidning i handen och rödkantade ögon.

— Läs detta, notarien, sade hon, för det är rakt som om det vore taget ur mitt eget hjärta. Men innan jag ens hann ta tidningen ifrån henne, så deklamerade hon för mig någonting i den här vägen — ja, jag har nu ett alldeles uppöfvadt minne för sådant: — "Själfa mordet i den Volkoffska härfvan är nästan det minst tragiska, utan är det detaljerna, som visa i hvilket lösslappthetens tidevarf vi lefva. Och de utomstående sätt att dryfta saken visar tydligt nog hvarthän vi kommit. Att alla skrankor så små-

ningom ha rivits ner, att alla dörrar stå på vid gavel och att ingen månar om sin själs och sitt hems helgedom, tycks ingen fästa sig vid — — — men, reser vi inte upp skrankorna kring vår själ, utan låta blommor och gräs trampas ner, och hålla vi inte våra tankar och känslor i styr, så må vi be till Gud att vi måtte slippa se hvarandras afvigsida."

— Ja, så ungefär läste hon och jag gaf den lilla arbetsmyran rätt af hela min själ. Men när jag sedan vid bordet läste upp det lilla citatet för hennes gäster, möttes jag endast af hån, medan de yngsta bachfischerna menade, att det där var då något sentimentalt pjoller. Och det är väl för den skull de sedan spridt ut den lilla näfva historien om saffsoppan, kan jag tro. Men ett steg till, nedåt, fru Stiig, och — och — Och vi hamna allesamman i papperskorgen, som prof utan värde, sade fru Stiig med en lifen suck, lade handen på grinden, böjde på hufvudet och gick in.

HEDVIG SVEDENBORG.

Harfva-lotteriet.

NÄR DETTA NUMMER KOMMER VARA läsare tillhanda, återstå icke många dagar till den 15 september, då dragningen å Harfvalotteriet skall äga rum. Dock tillräckligt många för att den, som ännu icke försett sig med lotter, skall kunna reparera denna för syndelse. Lotterna kosta två kronor och berättiga till en mängd angenäma förhoppningar på vinster värda tillsammans öfver 60,000 kronor. Första vinsten är ett möblemang till 3 rum och hall och fullständig köksuppsättning, allt från Nordiska kompaniet, värdt 5,000 kronor. Den andra, en motorbåt för 3,000, den tredje det mångomtalade pärlhalsbandet o. s. v. i oändlighet. Lotter finnas i Stockholm å Allm. tidningskontoret, Gustaf Adolfs torg och öfver allt hos kommissionärer. Lottköpare i landsorten kunna rekvirera från "Harfvalotteriet", Skeppargatan 19, Stockholm. Men lotterna börja bli svårt på upphällningen och det är bäst att skynda på.

SVALÖFS

**SNABBKOKANDE
KORN-
FLINGOR**

tillverkas under sträng läkarekontroll utestutande af bästa svenska tvåradiga korn, **duga** tift gröt, välling, soppor, pudingar, bakverk, febröd, pannkakor m. m., **lämna** en vätsmakande, näringsrik, tättsmätt och fultkomligt ren föda samt **finnas** att få i hvarje vätsorterad specerihandel.

**Allmänna
Svenska Utsädes A.-B.,
SVALÖF**

I en punkt äro alla husmodrar eniga:
**SKULTUNA
KOKKÄRL
äro bäst!**

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.

Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 12-18 SEPT. 1915.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med champinjonsufning; mjölk; kaffe eller te med tunnbröd.

Middag: Kokta kronärtskockor med rördt smör; svinhare, stekt som vildt, med brynt potatis och salader; frukt i mördegssnäckor.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; sillpölsa; kaffe eller te. Middag: Kott, färsk oxbringa med pepparrotssås och potatis; äppelsoppa.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; pytt i panna; mjölk; kaffe eller te. Middag: Italiensk soppa (spadet från måndag); kott helgefundra med kaprissås och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; stufvad svamp med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Stekta palsternackor med potatis; risgrynspudding med saftsås.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Får i kål; smörgåspudding.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt hafregrynsgrot med mjölk; in-

Iduns Hjälprea för Hemmet läses under rubrik "Om hudens vård":
" — Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrande af huden, anses boraxbenzoë såsom det bästa. — Mot finnis och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål — — —"

**Gahns
Borax Benzoë tvål**
har sedan gammalt stort förtroende. Pris 50 öre st.

kott strömming med skarpsås och potatis; kaffe eller te. Middag: Stekt fläsk med stufvade makaroner; röd sagosoppa.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med svamp; blodplättar med smält smör och lingon.

RECEPT:

Kokta kronärtskockor (f. 6 pers.). 6 stora kronärtskockor, salt, vatten.

Beredning: Kronärtskockorna putsas på så sätt, att stjälken och de nedre, hårda bladen tagas bort och de hvarsa taggarna på de öfriga bladen klippas af. De sköljas väl och binndas om med snöre, så att de ej falla sönder under kokningen. De läggs i lätt saltadt, kokande vatten, men ej mer än att det till en tredjedel täcker dem, och få koka hastigt med tätt slutet lock omkr. 15-20 min. De läggs på varmt silfat att rinna af, och snöret klippes bort. Skockorna läggs upp- och nedvända på varmt fat med bruten servett och serveras med rördt smör.

Svinhare, stekt som vildt (f. 6 pers.). 1 kg. svinhare, 1 hg. späck, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 1/4 tsk. ingefära, 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 lit. kokande mjölk, 1 msk. soja.
Beredning: Det mesta fett skäres bort, och haren bultas med en fuktig klubba. Späcket skäres i

strimlor, hvilka rullas i en blandning af salt, hvitpeppar och ingefära och få ligga 1 tim. för att hårdna. Haren späckas i täta, jämna rader, ingnides med resten af kryddorna och bindes med fint segelgarn, så att den får vacker form. Smöret brynes i en järnkastrull, haren lägges i och brynes vackert på alla sidor, mjölken, tillsatt med sojan, spädes på, och köttet får steka med tätt lock, tills det är mörkt, eller omkr. 1 3/4 tim. Hvarunder det öses öfver hvar 10:de min. Haren skäres i tunna skivfor, som åter hopläggs på fatet. Såsen redes af och hälls öfver köttet. Anrättningen garneras med brynt potatis och persilja. Serveras med vinbärsgele och syltliga gurkor.

Frukt i mördegssnäckor (f. 6 pers.).

Mördeg: 40 gr. sötmandel, 3 bit-termandlar, 105 gr. fint smör, 65 gr. socker, 1 äggula, 85 gr. mjöl.

Till snäckorna: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Till garnering: 1 ägghvita, 40 gr. florsocker, 15 pistaciemandlar. Till fylning: Kompott af äpplen, päron eller räpklor, vaniljsås.

Beredning: Mandeln skällas, torkas och drives genom mandelkvarn. Smöret tvättas och arbetas i en spillkum tillsammans med mandeln, sockret, äggulan och mjölet till en smidig deg, som får hvila 2-3 tim. på kallt ställe. Små snäckor smörjas på yttersidan med litet smör. Mördegen utkaflas till 3 mm. tjocklek och uttages med stort, rundt mått till kakor, hvarmed snäckorna beklädas på yttersidan. Snäckorna ställas, med degsidan upp, på plåt och gräddas i ordinar ugnsvärme, tills de äro vackert ljusbruna, då de uttagas, få afsvalna och uppstjälpas. Agghvitan slås till hårdt skum, hvarefter sockret, som bör vara skumadt, nedröres försiktigt med gaffel. Marängmassan spritsas genom krusig pappersstrut rundt kanten på snäckorna och bestros med den skälade och fint hackade pistaciemandeln. Snäckorna få därefter stå i svag ugnsvärme, tills marängen är halftorr och har ljusgul färg. De uttagas då, och midt i snäckan lägges en eller två syltade frukter, som öfverhälls med vaniljsås.

Pytt i panna (f. 6 pers.). 2-3 rödlökar, 4 msk. smör (80 gr.), rester af kott, rimmad skinka eller oxbringa samt ox- eller kalfstek (omkr. 1/2 lit. finskuret kött), 1/2 lit. kott, fint skuren potatis salt, hvitpeppar.

Beredning: Löken skalas, hakas fint och fräses väl i smöret i en stekpanna. Köttet och potatisen läggs i jämte kryddorna, och massan omröres försiktigt, så att den ej omros sig samt får steka, tills den fått en vacker ljusbrun färg. Serveras med rödbetor som frukosträtt.

Italiensk soppa (f. 6 pers.). 1/2 hg. stjärnmakaroner, 1/2 lit. vatten, 1 tsk. salt, 1/2 lit. efterbuljong, 1/2 dcl. scherry, 2 äggulor, 1 dcl. tjock grädd.

Beredning: Makaronerna sättas på i kokande, saltadt vatten och få koka, tills de äro fullkomligt mjuka, då de hällas upp i durkslag, spolas öfver med kallt vatten för att ej klibba tillsammans och läggs i sopp-skålen. Buljongen kokas upp och afsmakas med osten, kryddorna och vinet. Äggulorna slås upp med grädden och vispas i soppa, som därefter hälls öfver makaronerna. Serveras mycket varm.

Kott helgefundra (f. 6 pers.). 1 kg. helgefundra, 1 msk. ättika, 5 msk. salt (75 gr.), 3 lit. iskallt vatten, 1/2 citron.

Till kokning: 10 gr. groft salt till hvarje lit. vatten.

Beredning: Fiskstycket rensas, den mörka sidan begjutes med ättika och skrapas väl. Saltet upplöses i vattnet, och fiskbiten får ligga däri 1 tim. Den upptages, inklappas i en duk, gnides med citronen och kokas med 10 gr. salt till hvarje lit. vatten omkr. 1/2 tim. Får rinna af, lägges upp på varmt fat, garneras med refflade citronskivfor och persilja samt serveras med kaprissås eller hollandaise och kott potatis.

Stekta palsternackor (f. 6 pers.). 1/2 kg. palsternackor (4-5 st.), 1 lit. vatten, 2 tsk. salt (10 gr.).

Till panering och stekning: 4 msk. mjöl (40 gr.), 3 msk. smör (60 gr.).

Stekt lök: 1 portug. lök, 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Palsternackorna sköljas, borstas väl, men skrapas ej, påsättas i kallt vatten med salt och få koka, tills de äro mjuka, hvilket prövas med en vispkniv. De läggs upp på en duk, och skalet afdrages genast, hvarefter de få kallna. De skäras därefter i långa eller runda skivfor, hvilka vändas i mjölet och stekas vackert gulbruna i smöret. Löken skalas, skäres i skivfor och brynes vackert i smöret. Palsternackorna uppläggs på varmt fat, garneras med löken och persilja samt serveras med potatismos.

Nyhet!

Öfvergångshatten

"ELLA"

af Sammet

Färger: Lila, Brunt, Gråbrunt, Gråblått, Svart, Hvitmanchester

Kr. 3:95

A.-B. NORDISKA KOMPANIET
Damhattafdelning — STUREPLAN

**Ekströms
JÄSTMJÖL**
GÄRBO KEM-TEKN-FABRIK

**Ekströms
VANILJSOCKER**
GÖREBO KEM-TEKN-FABRIK

Vid emaljmalning af husrådssaker af trä, bleck, korgarbeten, blomkrukor m. m., bör alltid den bästa emalj-färgen användas. Ingen kan i hållbarhet och brillant utseende mäta sig med **Chinalack**. Arsenikfri enligt nya giftstadgan.
Erhålles hos alla färghandlare. Fabrikant: **Dorch, Bäcksin & C:os A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

Barnen taga lätt Apoteket
Vasens Laxermarmelad på grund af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. Finnes å alla apotek.

Rektor Laurells Skolhem
å herrgård i Värmland vid skog och sjö. Tillförlitlig rekreation f. skul. o. vecka individer. Elementarunderv. t. o. m. 1:sta ringen. Adr. Vike per Kristinehamn.

Förnämsta vita stängtvål är **Äkta Balsamiska Barnängens Aseptintvål**
OBS. Björnstämpeln!

**CLOETTAS
GULD-CACAO**
i vidstående förpackning
säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

Dragning

i Stockholms Fjällkoloniers Lotteri,
äger rum redan nu i September.

Insänd därför **skyndsamt** Eder rekvisition, märkt X 1, adress: **Fjällkoloniloteriet, Artillerigatan 60, Stockholm**, hvarifrån lotterna sändas mot postförskott å **2 kr. pr lott** + porto samt kostnaden för dragningslista, som utan särskild begäran tillsändas enhvar, som skriftligen rekvisiterat lott. Dragningslista utkommer 2 å 3 veckor efter dragningen.

Hvar 8:e lott vinner.

Högsta vinst: **"Ett idealhem"** (konstnärligt komponerade möbler, mattor, gardiner, ljuskronor och prydnadsföremål till sal, hvardagsrum, sängkammare och barnkammare), värde 9,000 kr. **"Bäcken"**, marmorstaty af H. Neujd, 5,000 kr. **Motorbåt**, 3,000 kr. **Tafta af Carl Larsson**, 2,000 kr. etc., sammanlagt 12 vinster i värde om minst 1,000 kr. (se vinstlistan, som medföljer hvarje rekvisiterad lott), 365 vinster om 900-100 kr., 1,200 vinster om 90-40 kr., 1,680 vinster om 39-25 kr., 3,650 vinster om 24-10 kr. etc.

Lägsta vinstvärde 5 kr. Tillhopa 10,000 vinster

BENGT OXENSTIERNA
Lotteriets föreståndare.

SIDENHUSET

Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.

Damernas parad.

Är Skandinavien största firma för **Sidenvaror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger, Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar, P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag, Landets största detalj-Damskrädderi, Lyxbesättningsafd. 2 tr. upp. Populäraafd. 1 tr. Profver & kostnadsförslag franco. Priserna erkändt lägre än i utlandets Sidenhus.**

ELNA.

Skiss af Avi.

Storängssonen Erik stod och såg emot hemmet, som låg på backen ofvanför ången. Han hade stannat vid gårdsgården, som skiljde ången från hagen, på väg till Elna borta i Finnstugan.

Där stod han och såg, som om han ville se in igenom den rödmålade timmerväggen på storgatan däruppe. Han viste ju så väl förut huru det var därinne. Far satt väl och domderade som vanligt, medan mor stod och stillsamt skötte sysslorna som ålägo henne. Kom någon af bröderna in, så aktade de sig nog för att låta fara veta hvad som låg dem på hjärtat. Mor och bröderna, de kunde böja sig för fars järnvilja, men han, Erik, rymdes inte i samma stuga som far, då det gällde Elna borta vid Finnstugan.

Nog såg Finnstugan fattig och ensam ut, där hon låg i skogsbyrnet. Uthuslängan var usel och liten äfven den, men Erik tyckte dock att själva mors pionbuskar lyste mindre granna än mor Karins blomster i den lilla täppan bredvid stugan. Han tyckte också, Erik, att Elna liknade en ros, ditplanterad för att lysa upp de ensliga stunderna ått gamla mor Karin därinne.

Elna var barnhusbarn, och mor Karin hade tagit henne en gång för de fattiga styfrarnes skull, medan mannen ännu lefde. Hon fäste sig emellertid vid barnet, som sedan dess följt henne, tills de hamnat vid Finnstugan på Storängsgårdens ägor. Lifvet hade då tagit ifrån mor Karin mannen och så godt som hela hennes synförmåga.

Finnstugan var egentligen en så kallad backstuga, som fått sitt namn efter en korgmakare, hvilken bott där förut. Arrendesumman var ej större än gamla mor Karin kunde gälda den. Hon hade under hårdt och sträfsamt arbete lyckats spara en slant. Hon kunde nu genom den och väfstolen något så när hålla nöden borta, under det Elna spolade åt henne samt skötte gångsysslorna i det lilla hemmet.

Mor Karin tyckte att det blef allt svårare med åren att tänka sig tillvaron utan Elna. Hon hade också undrat om det var rätt att hafva Elna kvar hemma i stugan. Många hade där varit som bjudit Elna tjänst och allvarligt försökt övertala mor Karin för flickans egen skull. De sista åren hade hon låtit Elna själf få hafva afgörandet i sin hand. Hon hade frågande sett bakom mors glasögon, då det gällt, och sedan hade svaret kommit stillsamt men bestämt: »Jag stannar väl hos mor, så länge hon vill.» Storängsbonden hade också fått det svaret, då han erbjudit Elna plats, strax efter det de kommit flyttande till Finnstugan. Han tyckte skammen gick på torra land, då en så stor jänta ännu gick hemma hos mor. Det hade han också försökt att få i mor Karin. Han fick väl till Elna redan från första stunden, då hon ratade, som han trodde, att få komma i tjänst på Storängsgården. Var det något, som Storängsfar var rädd om, så var det om sin vilja. Ve den, som ej ville böja sig därunder.

Vårre blef det sedan, då sonen allt som oftast fann vägen öfver till Finnstugan. Då önskade Eriks far både stuga och invånare så långt vägen räckte.

När Erik sedan en kväll talat om att han älskade Elna därborta, då hade far svurit, att som sonhustru kom hon aldrig öfver Storängsgårdens tröskel. Mor hade fått tåga för husfridens skull. Hon hade också, fastän med tungt hjärta, försökt övertala sonen att inte resa sig upp emot faderns vilja. Erik hade dock lämnat henne med orden: »Far har alltid fått rå men inte nu. Sjön kanske har rum för Elna och mig, du mor, om inte Storängsgården har det.»

Förkräckt hade modern den kvällen sett efter sonen, då han gått stigen öfver ången ått Finnstuguhållet till. Storängsfar beslutade sedan att säga upp mor Karin från stugan. Han ville hellre hafva den stående obod, som han sade ått mor, än

att på sin jord hysa dem, som ej gjorde honom annat än förtret. Sonen skulle under tiden skickas bort, tills han hunnit taga sitt förnuft till fänga.

Storängsfar skref till en bror, bostätt längre ned ått landet, och frågade honom, om han var villig ått taga emot Erik som dräng, om ej annat, tills vidare. Därför kom svar med omgående, ått Erik var välbehöflig, emedan en dräng i slättern gjort sig illa och måst föras till lasarettet.

Det var bara kvar ått befalla sonen göra sig i ordning för affärden, men den som fick packa, det var mor. Erik sade ingenting emot, och far tyckte sig hafva gjort ett godt dagsverke, då mor på kvällen packat kistan färdig. Far trodde ått sonen i tysthet böjt sig för hans järnnäve samt ått han gick för ått taga farväl af dem därborta, då han försvann nedåt stigen på ången.

Erik tog farväl, men det var vid gårdsgården, som skiljde ången från hagen, innan han fortsatte vägen till Elna.

Han tog farväl af allt han lämnade bakom sig, af mor och hem, af syskon och af alla barn- och ungdomsdrömmar. Han hade grubblat sig trött, med blicken mot Storängsgården. Hvarför ville inte far låta Elna och honom få rum ofvan jord, hvarför tvingade han Erik ått uppgifva hoppet om en lycklig lösning på det hela. Han skulle hafva varit nöjd med Finnstugan därborta, bara han fått dela den med Elna, men då far satt sig emot en sak, stod det ej till ått ändra. Erik kände det dessutom som om fadertertorfvan var den enda för honom. Där hade han lekt, och där hade han som yngling varit med om ått bruka den jord han nu tog farväl utaf. Utkastad i världen med en dränglön, hur skulle han kunna skydda henne, som han älskade, från allt det onda, som han visste skulle kunna möta henne i lifvet, fattig och ensam som hon var med endast gamla mor Karin till stöd. Han var inte så säker på, Erik, hvilken af de två, mor Karin och Elna, som behöfde stödjas nu snart. Om Elna varit som en af de andra sockenjantorna, hade far aldrig behöft mota sonen från gården, men hon var en människa för sig själf.

Då Erik stod vid gårdsgården, tog han af sig mössan och svängde den till farväl. »Farväl, du järnhårda far, ropade han ut, »och farväl, mor! Förlåt, om jag gör dig sorg, men jag kan inte annat.» I ögonen brann en dyster glöd, och han nästan snubblade öfver trädrotterna på stigen. Han tyckte med ens ått han dröjt för länge borta från Elna. Han ville taga igen den förlorade tiden. Skyndande på stegen vinkade han med mössan ått i handen till björkarna och tufvorna i hagen, liksom till ursått för det han hade så brådtom förbi dem. Det »var barndomsminnen alltsammans. In på skogsstigen, med mörka, grönklädda furor. bar det han emot Finnstugan, där Elna väntade stod vid grinden.

Den ena tåren före den andra smög sig väg nedför hennes kinder. Armarna vore stödda mot grindstolpen, och ögonen spejade in bland furorna efter Eriks gestalt. Hon lyssnade, och hjärtat dunkade så oroväckande hårdt. Plåtorna hade hon lossat från sin plats uppe på hufvudet, det var som om hjärnan ville brista under tyngden.

Erik hade varit där kvällen förut. Han hade då talat om hvad far räknat ut samt ått mor allredan börjat ått packa hans kista. Då vid midnatt Erik lämnat henne, satt hon med hufvudet stödt i handen, och ögonen, ja, de hade liksom borat sig in i sanden vid föstugubron. Fram emot morgonen hade hon suttit där ännu, och då solen kommit med sina första strålar hade den funnit ett förgrädet människobarn på stugans tröskel.

För Elna hade morgonsysslorna sedan börjat, men så olika emot förr. Hon tyckte ej, ått hon fick fint nog i stugan ått mor, och så måste hon vara så kärleksfull emot den gamla som möjligt, med hjärtat fullt utaf sorg. Hon hade gått igenom sin byrå och till spisen burit en del af det, som var henne kärt ifrån förr. Vårst var det, då mor kom in i köket och fick se hvad det var för en brasa som brann. Elna tyckte hon blef gripen på bar gärning. Hon rödde i de kolnade resterna, då lågorna slutat ått flamma på hårdan, och blicken hade varit spörjande rädd, som riktades mot mor.

(Forts.)

BREFLÅDA

»Skanska». Annonsern kostar 5 kr. pr gång.
»1 november» Ockelbo. Annonsern kostar 2 kr.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 31 augusti 1915.

Tillgångar:

Kassabehållning	2,340,848:49
Obligationer	14,278,874:55
Fastigheter o. inventarier	5,099,981:12
Reverser mot säkerhet	63,471,911:66
Växlar	34,964,032:30
Kreditiv- o. löpande räkningar	12,760,118:34
Hos inhemska banker	1,453,110:40
» utländska banker	2,927,622:68
A andra räkningar	3,737,176:44
Kronor	141,033,670:98

Skulder:

Aktiekapital	16,000,000:—
Reservfond	5,930,000:—
Pensionsfond	227,709:26
Depositions- o. Kapitalr.	61,022,937:87
Sparkasseräkning	32,838,780:33
Giro- och löpande räkn.	13,027,276:79
Postremissväxelräkn.	1,785,499:—
Till inhemska banker	1,836,926:26
Af utländska banker ins.	1,563,912:35
A andra räkningar	6,800,629:12
Kronor	141,033,670:98

Harfvalotteriet

Bland de högsta vinsterna märkas: Möblemgang till 3 rum och hall m. m. 5,000; Motorbåt 3,000; Pärhlansband 2,100; Flygel 1,500; Linneutsyrfel 1,500; Fullständig bordsupställning af tyrselver och alpaca 1,300; Motorcykel 1,035; Bibliotek 1,000; Pianino 985 etc.

Lotter erhållas efter rekvisition under adress Harfvalotteriet, Skepparegatan 19, Stockholm, antingen mot postförskott eller mot insändande af förskottslikvid 2 kr. jämte kostnad för porto och dragningslista (35 öre).

Lotter försäljas äfven i lotteriets vinstutställning, Regeringsgatan 9, hos Allm. Tidningskontoret, Gust. Adolfs torg samt i de flesta bok-, pappers- och Cigarraffärer såväl i Stockholm som i landsorten.

ANNA JOSEPHSON, Lotteriets föreståndare.

Svenska Havregryn äro de främsta i världen

1 portion gröt kostar c:a 2 öre. Köp Originalpaketer!

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

VÄL REKOM. BARNSKÖTERS KOR erhålla platser genom Sthlms stads Arbetaresförmedling, Regeringsgatan 107. Exp.-tid 9-4, lördag, o. helgdagsaft. 9-2. Riks- och allm. telef. 4047.

HUSFÖRESTÄNDARINNA får plats hos läkare. Svar med foto o. lönepret. ins. till »Angenämt hem», Allm. Tidningsk., Gust. Ad. torg, Sthlm. Porto bifogas.

FÖR FLICKA AF GOD FAMILJ, KUNNIG i klädsömnad och hemsysslor, finnes plats genast eller 15 sept. Adress fru B. von Sydow, Banérgatan 4, Stockholm. Riks 10183.

LÄRARINNA för 3 barn 13,12,9 år sökes under höstterminen till ett enkelt prästhem på landet. Små lönepretentioner. Svar snarast möjligt märkt »Plikttrogen», Iduns exp. f. v. b. Fotografii önskligt.

LÄRARINNA, frisk och enkel önskt. till prästgård i mell. Sverige. Tre barn 7-13 år. Tyska o. piano. Svar med foto, löneanspråk o. ref. till »Godt hem», Iduns exp., Sthlm.

BILDAD, BARNKÄR, frisk o. pålitlig flicka med god skolundervisning o. från godt hem kan erh. plats som barnfröken uti fam. i Göteborg för vård o. tillsyn af tvne flickor om resp. 8 o. 10 år samt läxläsning med en gosse om 13 år. Svar med nödiga uppgifter jämte betygsafskr. o. foto samt löneanspr. torde snarast sändas till »Fru E. R.», Göteborg p. r.

SOM BARNSKÖTERSKA önskas en frisk och pålitlig bättre flicka nu genast eller 1 okt. Vkligt intresse för barn och bästa rek. från dylik plats fordras. Svar jämte foto., uppgift ått ålder o. löneanspråk sändes till »Barnsköterska 1/10» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

HOS DISPONENTFAMILJ vid bruk i Västmanland, får duglig hushållsfröken med goda betyg, plats. Tjänare finnes. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

Musik., anspråkslös lärarinna komp. ått undervisa 3 flickor, 2 till 6:e samt 1 till 3:e klass elementarkurs och handarbete, får plats från inst. 15 sept. Svar med foto, ålder o. lönepret. till »C. D. M.», Erikstad.

Liten flicka från ordentl. hem, föräldralös, ensamstående, 13 å 14 år, frisk, snäll, välartad, får komma till ett godt hem, om hon är husligt intresserad och villig hjälpa till med lättare sysslor. Allt fritt och en sparpning hvarje månad. Moderligt tillsyn. Familjen liten, inga små barn. Tjänare finnes. Svar till »Godt hem i Stockholm närhet», Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. torg, Stockholm.

Rask och duglig flicka

barnkär, kunnig i enkel matlagning o. inomhus förefallande göromål, får plats i liten familj i villasamhälle nära Stockholm. Svar till »Godt hem», Salsjöbadens postkontor.

Plats finnes för två HUSOR å bruksherrgård i södra Norrland. Svar med foto, betygsafskr. och uppg. om ålder, löneanspråk m. m. till »Södra Norrlands» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

BILDAD fransyska, helst musikalisk, erhåller god barnfrökenplats på egendom i Östergötland. Vidare upplysningar ått Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 48 Klarabergsgatan, Stockholm.

Till sällskap och värdarinna ått en periodisk sinnessjuk dam sökes en yngre, behaglig, bildad sjuksköterska. Tvne vana tjänare finnes. Svar med foto, betygsafskr. samt rek. och uppgift om löneanspråk till märke »G. M. B.» und. adr. S. Gumælii annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ameli Fjæstad Racksta, ARVIKA, Riks 255 B. Elever i gobelinväfнад emottagas.

DAMER.

Ogift välutuerad godsägare m. m. inneh. af naturskönt, välbeläget adels-gods med ståtligt corps de logi önskar som värdinna en yngre, älskvard dam, helst intelligent, musikalisk, konst- och sportintresserad. Då förlagskapital skall anskaffas till vinstgivande förbättringar, vore önskligt — men ej nödvändigt — om vederbörande hade tillfälle med god ränta och full säkerhet deponera dylikt i egendomen. Svar till »First class», Iduns exp. f. v. b.

Enkel, ordentlig och pålitlig flicka

ej under 20 år, kunnig i matlagning och bakning erhåller plats den 1 inst. november i affärsmanfamilj i Visby. Svar med löneanspråk och vidfogande af rekommendationer torde sändas snarast till fru Carolina Johansson, Hästgatan 30, Visby.

Husföreståndarinna

el. värdinna, bildad, musik., barnkär gärna med någon förmögenhet, önskas i ett trefligt och centralt beläget prästhem i mellersta Sverige. Svar med rek. och foto, som återsändes, till »Välutueradt hem 1915», Iduns exp. f. v. b.

Bildad, husligt duglig

husföreståndarinna

sökes ått förestå bättre, enkelt hem, där moder nu saknas. Sex små barn finnes. Kunnighet i sömnad och lagn. af kläder, matlagning, konservering, bakning nödvändiga. Förmåga ått uppfostra barnen, tillse deras läxläsning samt ått kunna sprida glädje och trefnad i hemmet önskvärda. Alder 35-40 år. Kokerska och barnfröken finnes. Svar med foto, ref. och lönepret. till »Plikten framför allt», Iduns exp. Endast kompetenta göra sig besvär.

Lejon Pantar & Strumpor
ÄRO AF BÄSTA KVALITE & OMSORGSFULLASTE UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

KLASSE GRAN OCH SVARTEN.

För Idun af Albin Widén.
(Forts.)
»Hundra riksdaler.» skrek Klasse Gran arg, och då teg bonden. Klubbhan föll, men då drängen ledde bort sin nyförvärfvade egendom, hyskade en storbonde till honom: »Hva? tusan skulle du med kampen, Klasse? Jag tycker du skulle fått nog af den där kraken. Han duger knappast till slakt en gång, och du har ju ingen användning för den alls.»
»Nä, men jag får.» skattade Klas.

En vacker junikväll ett par år därefter var jag hävdevis ute och cyklade i min hembygd. Jag åkte just förbi en liten treflig stuga i en skogsbacke, då jag anropades af Klasse Gran, som kom och ledde en vacker, välryktad häst. Då jag inte träffat Klas på länge, stannade jag en stund för ått språka med honom.

»Bor du här, Klas?» frågade jag.
»Jojomansen. Och min är stugan och gården, så jag är en själfägandes bonde, och det är bra mycket bättre än ått tjäna dräng.»
»Å, det var angenäma nyheter!» utbrast jag.

»Ja se.» började Klas villigt berättat, »då vi slutade vår tjänst hos Johans, du vet, slog vi oss i kompani, Svarten och jag, för vi ha alltid förstått hvarandra så bra. Den första vintern lågo vi uppe i Skogsberga och körde timmer. Det var svår mark och grof skog, så ingen vågade sig på de värsta skiftena, men Svarten och jag, vi klämde dem, så det sang efteråt, och du må tro, ått vi gjorde grofva pengar. Och då den förtjänsten var slut, hade vi en fin bok i »Smålandsbanken». Sedan ha vi gjort lite hvarjehanda, kört bräder, kol, ved och ett som annat men alltid varit tillsammans. Förra vintern fingo vi åtter ett fint köre, och i våras kunde vi köpa den här gården. D. v. s., det var jag som köpte den, fast jag tycker ått Svarten har lika stor del i den som jag, eller hur? Den var förtällden vid tillträdet, men nu är den rätt så i ordning, och bättre ska den nog bli.»

»Och här är Svarten.» fortsatte han och klappade hästen. »Han är sig allt bra olik, sedan du sågen hos Johans. Han var nog istadig i början, men nu är han den bästa hästen på 10 mils omkrets. Folk skattade, då jag köpte honom, men ordspråket: »Skattar bäst, som skattar sist», har åter besannat sig.»

Klasse Gran ledde in hästen på en ång bredvid vägen, tog upp ett par sockerbitar ur fickan och gaf honom, och sedan gingo vi, Klas och jag, in i stugan, ty jag skulle förstås se, hur Klasse Gran bodde nu för tiden.

Men då jag åkte hem på kvällen, tänkte jag: »Om vi hade många karlar i vårt land sådana som Klasse Gran!» Och hade Klasse hört min önskan, hade han säkert tillagt: »Och många hästar sådana som Svarten!» Slut.

Julstämning 10-årsjubileum

firas i år.

Gratisprofverna utkomma i dagarne och utsändas till förtutvarande agenter under denna vecka. Nya agenter, manliga såväl som kvinnliga, antagas om ansökan genast insändes, hvarefter gratisprof med planscher och agentvillkor sändas franco.

ÅHLÉN & ÅKERLUNDS Förlag
Afd. Julstämning, Stockholm C.

En annons - 10 mm. stor - under rubrikerna LEDIGA PLATSER, PLATSSÖKANDE och INACKORDERINGAR kostar endast Kr. 2: - pr gång. Likvid i postanvisning. Texten kan lämpligen skrivas å postanvisningsblanketten.

Hushållerskebefattningen

vid Gotlands läns lasarett kungöres härmed ledig. Ansökan åtföljd af ålders- och kompetensbetyg insändes snarast möjligt till Lasarettstyrelsen, Visby. Lön 500 kr. pr år, fria skatter och vivre.

Å Johannesberg,

Skaraborgs och Elfsborgs läns anstalt för sinnslösa, finnes plats ledig för en köksförestånderska, den 1 nästk. nov. Den sökande (ej under 30 år) bör vara fullt kunnig i skötandet af ett stort hushåll (300 pers.). Begynnelselönen 500 kr. och allt fritt. Ansökan, jämte betyg och rekommendationer, samt fotografi, torde insändas till Föreståndarinnan, Johannesberg, Mariestad.

Husmodersbefattningen

vid döfstumskolan i Lund är till ansökan ledig. Sökande torde senast den 15 oktober till Skolstyrelsens ordförande insända sina ansökningshandlingar, åtföljda af präst- och läkarebetyg samt de intyg i öfrigt, genom hvilka de vilja styrka sin kompetens. Platsen, som tillträdades den 1 januari 1916, tillsättes under förbehåll om 3 månaders ömsesidig uppsägning. Löneförmanerna äro: 600 kr. jämte fri, möblerad bostad med bränsle och lyse samt under pågående arbetsår kost. Lund den 21 augusti 1915. STYRELSEN.

En Skolkökslärarinna och en Landthushållslärarinna

erhålla plats vid Gästriklands Folkhögskola med tillträde, den förra den 10 nov. och den senare den 15 okt. Skolkökslärarinna skall i husmodersskolans kök undervisa i matlagning, bak och tvätt. Landthushållslärarinna skall i internatets kök undervisa i enklare matlagning samt förestå elevhushållet och leda undervisningen i hönsskötsel och slakt samt sommartiden event. biträda vid slöjdundervisningen. Tjänstgöringstid c:a 8 månader, daglig arbetstid i regel kl. 7-3, hvarannan söndag ledig samt vid jul och påsk. Begynnelselönen: 100 kr. i månaden, fri kost och logis samt delvis tvätt. Ansökningar, ställda till skolans styrelse, insändas före den 20 sept. till Rektor Gösta Ekelöf, Storvik.

Anspråkslös, hushållsvan flicka med godt lynne, omkr. 25 år, med elementarbildn. samt van vid ordning, kan i nov. erhålla plats i finare Stockholmshem för att biträda med husl. sysslor. Svar åtföljd af foto och betyg till »O. W. N.», Marstrand p. r.

Tvättförestånderska. Vid Göteborgs Epidemisjukhus blir plats ledig att tillträda den 1 okt. 1915 för en med maskintvätt fullt kunnig tvättförestånderska, som med ordning och vana kan sköta underlydande personal. Lön: 420 kr. pr år samt fritt vivre. Kompetens- samt öfriga handlingar sökande vilja åberopa torde insändas till Göteborgs Epidemisjukhus.

Öfversköterska sökes af Sätters hospital. Begynnelselönen 500 kr. jämte sedvanliga naturaförmaner. ÖFVERLÄKAREN.

Bildad flicka, af bättre familj (ej under 20 år) musikalisk och något språkkunnig (helst i engelska), önskas i godt hem i vacker trakt på landet som hjälp och sällskap till 17-årig dotter. Sökande kommer att blifva ansett som familjemedlem. Något af vintern tillbringas i hufvudstaden. Svar med foto torde sändas till »Familjemedlem 1915», Sv. Telegrambyrå, Malmö.

Öfversköterska sökes af Sätters hospital. Begynnelselönen 500 kr. jämte sedvanliga naturaförmaner. ÖFVERLÄKAREN.

Bildad flicka, af bättre familj (ej under 20 år) musikalisk och något språkkunnig (helst i engelska), önskas i godt hem i vacker trakt på landet som hjälp och sällskap till 17-årig dotter. Sökande kommer att blifva ansett som familjemedlem. Något af vintern tillbringas i hufvudstaden. Svar med foto torde sändas till »Familjemedlem 1915», Sv. Telegrambyrå, Malmö.

Öfversköterska sökes af Sätters hospital. Begynnelselönen 500 kr. jämte sedvanliga naturaförmaner. ÖFVERLÄKAREN.

Bildad flicka, af bättre familj (ej under 20 år) musikalisk och något språkkunnig (helst i engelska), önskas i godt hem i vacker trakt på landet som hjälp och sällskap till 17-årig dotter. Sökande kommer att blifva ansett som familjemedlem. Något af vintern tillbringas i hufvudstaden. Svar med foto torde sändas till »Familjemedlem 1915», Sv. Telegrambyrå, Malmö.

Öfversköterska sökes af Sätters hospital. Begynnelselönen 500 kr. jämte sedvanliga naturaförmaner. ÖFVERLÄKAREN.

Bildad flicka, af bättre familj (ej under 20 år) musikalisk och något språkkunnig (helst i engelska), önskas i godt hem i vacker trakt på landet som hjälp och sällskap till 17-årig dotter. Sökande kommer att blifva ansett som familjemedlem. Något af vintern tillbringas i hufvudstaden. Svar med foto torde sändas till »Familjemedlem 1915», Sv. Telegrambyrå, Malmö.

Guvernante

musikalisk med undervisningsvana får tillfölje sjukdom genast plats, om betygsafskrifter, fotografi, samt uppgift om lönepretentioner insändes under adr. »Undervisning», Iduns exp. f. v. b.

AKTIEBOLAGET M. BENDIX & CO. Sveriges äldsta - och största - Specialfirma i BARNKLÄDER

Särskilda afdelningar för Backfisch-Konfektion & Barnskodon 18 Regeringsgatan. Sändningar för hen. urval exp. till ärade kunder samt till i landsorten kända pers. Vid rek. för minst kr. 25.- fraktfritt till rek. närm. järnvägs- eller poststation. Akt.-Bol. M. BENDIX, 18 Regeringsgat. 5 Sturegat. 90 Drottninggat. STOCKHOLM.

PLATSSÖKANDE

Utbildade barnsköterskor spec. från Sällskapet Barnavård, anskaffas af Stockholms Stads Arbetsförmedling, Regeringsg. 107. Riks-o. Allm. tel. 4047. Kl. 9 f. m.-4 e. m. (lörd. 9-2). Obs! Särskild afdelning för barnsköterskor! Samarbeta med Sällskapet Barnavård!

UNG SMÅLANDSKA önskar plats i nov. i liten fin familj eller hos ens. fröken. Är villig att deltaga i alla inom ett hem förek. göromål, kunnig i enkl. matlag. samt bakning. Svar till »21 år», Emarp. p. r.

EN BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlag. och ett hems skötande, önskar plats hos äldre, bildad ungar eller dam. Svar till »26 år», Nissafors p. r.

HUSFÖRESTÅNDARINNEPLATS i godt hem önskas af därtill komp., bild. 26-årig flicka. Gärna där barn finnes. Svar till »G. II.», Vinslöf p. r.

I TREFLIG och vänlig familj, boende i större samhälle eller stad, önskar ung flicka plats under vintermån. som hjälp och sällskap. Van vid husl. sysslor, sömnad och väfnad. Sv. t. »Dalsländska», Laxarby.

UNG, STADGÅRD LÄRAREDOTTER önskar plats i god familj som husmoders verkliga hjälp. Van att deltaga i alla i ett hem förek. göromål. Är något kunnig i musik och sömnad. Sv. t. »20 år», Nissafors.

EN 17 ÅRS FLICKA önskar plats den 1 okt. d. å. i bildadt hem på landet att gå frun tillhanda och vara ansett som familjemedlem. Är villig betala något om så fordras. Tacksam för svar till »Berta», Box 9, Heberg, Halland.

UTEXAM. LÄRARINNA med goda betyg önskar i brist på skola plats i familj att läsa med barn eller på annat sätt vara till nytta i familjen. Sv. t. »20 år», Iduns exp.

UNDERVISNINGSVAN, musik. lärarinna önskar nu genast plats som guvernante. Svar till Ingrid Fahl, Haga Kyrkogata 12 G., Göteborg.

UNG FLICKA, som genomgått väf- o. handarbetskola, önskar plats i hems-löjdsföreningsaffär el. familj i sept. el. okt. Sv. t. »A. N.», Iduns exp.

UNG FLICKA af god familj önskar plats i Norrl. (helst Jämtl.) hos bättre familj att gå frun tillhanda. Kunnig i skrifgörom. Tacks. för sv. mkt »Familjemedlem E. F.», Uppsala.

UNG, BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlag. bakn. samt något sömnad, önskar plats i god familj i Sthlm eller Norrland. Rek. finnas. Svar mot fritt vivre. Svar till »Sysseletting», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA, som genomgått slöjdsmin. o. kurs i väfnad, kunnig i kläd- o. linnesömnad, önskar plats i skola, hem eller hos ens. dam. Hushållsvan. Betyg från innehafda platser i skola o. hem. Svar till »Plikttrogen 1888», Iduns exp. f. v. b.

GYMN.-DIR. (kvinnl.) önskar plats på sjukhus, hos läkare el. i fam. Liten lön. Eller kan någon uppl. om på hvilken plats det lönar sig att slå sig ned? Svar till »Hösten 1915», Lund p. r.

19 ÅRS FLICKA, som genomgått hushållsskola och är van vid husl. syssl., önskar plats som husmoders verkliga hjälp den 15 okt. eller 1 nov. Någon lön önskvärd. Svar till »Familjemedlem», Hesselholm p. r.

UNG FLICKA från godt hem önskar plats i familj som husmoders hjälp och sällskap. Svar under adress »Villig», Svea-Byrån, Borås.

I BILDAD FAMILJ, helst i Sthlm, önskar flicka mot fritt vivre plats att deltaga i alla till hushållet och hemmets skötande hörande göromål. Närmare meddelande vid benäget svar t. »20 sept.». Nord. Amnonsb., Göteborg.

I MIDTEN AF SEPT. eller början af okt. önskar flicka från landet plats i större prästgård eller landtegdem för att lära finare matlagning. Svar till »Bondtös», Herrljunga p. r.

STUDENT önskar mot fritt vivre i stilla hem på landet medlära undervisning i vanliga skolämnen åt en eller två gossar. Svar märkt »Inackordering på landet», Iduns exp.

PLATS SOM GUVERNANTE önskar 21-årig värmländska, som genomgått 8 kl. elementarläroverk med normalskolekomp. jämte en ring i gymnasium. Svar till »Ej musikkunnig», Gräsmärk.

ANSPRÅKSLÖS landbrukaredotter önskar plats i godt hem som husmoders hjälp. Någon lön önskas. Tacksam för svar till »F-m», Postf. 15, Heberg.

BILDAD FLICKA, som aflagt realskoleexamen, önskar plats i treflig familj att hjälpa till med skrifgöromål och i hemmet förekommande göromål. Tacksam f. svar till »22 år», Box 14, Säfsjö p. r.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats att hjälpa till med skrifgöromål, äfven deltaga i husliga sysslor. Flerårig vana i skrifning o. räkning. Betyg o. ref. på begäran. Svar till »Verklig hjälp», Box 26, Säfsjö.

UNG BARNKÄR MUSIK. FLICKA önskar plats i liten familj som hjälp och sällskap åt frun. Helst i mellersta Sverige. Någon lön önskvärd. Svar till »Karin», Gefle p. r.

29-ÅRIG FLICKA FRÅN GODT HEM önskar plats till hösten som husmoders hjälp i liten familj, eller hos ensam dam, där ett vänligt bemötande kan påräknas. Är kunnig i ett hems göromål. Rek. finnas. Lön önskas. Tacks. för sv. till »Plikttrogen», Iduns exp. f. v. b.

UNG ENERGISK FLICKA med realskoleexamen önskar plats i bättre familj att undervisa mindre barn. Något musikalisk. Svar till »U» Kropstadfors, Åmot.

UNG ELEMENTARBILDAD FLICKA, som vistats i Tyskland 1 1/2 år och hemma i allehanda hushållsgöromål söker nu genast plats att på egen hand sköta hushållet hos bildad dam eller och i god familj. Musikalisk. Svar till »Gladlynt», Iduns exp. f. v. b.

HUSFÖRESTÅNDARINNEPLATS önskas nu genast. Kompetent att på egen hand sköta ett välordnat hem, helst hos bildad ungherre eller dam. Svar till »Ördning», Iduns exp. f. v. b.

LÄRARINNA, undervisningsvan och musikalisk, söker plats i godt hem på landet. Goda betyg. Sv. till »Energisk-Barnkär», Iduns exp., Sthlm.

BARNSKÖTERSKA önskar plats för späda eller mindre barn. Svar märkt »Van o. Pålting», Iduns exp. Sthlm.

HUSFÖRESTÅNDARINNEPLATS i godt hem önskas af därtill kompetent bildad 26-årig flicka. Gärna där barn finnes. Svar tacksamt till »G. H.», Vinslöf p. r.

GUVERNANTE önskar plats för kommande läsår. Goda betyg och ref. Flerårig undervisningsvana. Tacksam för svar till »21 år», Knifsta p. r.

23 ÅRS BÄTTRE FLICKA önskar plats i familj eller hos ungherre. Är kunnig i alla i ett hem förek. göromål samt sömnad. Svar till »E. A. 1915», Lidköping p. r.

UNG FLICKA, som genomg. en 10 mån. slöjdskurs, önskar plats i hem eller affär, är äfven villig att deltaga i hushållsgör. Svar till »21 år», Asby.

Ung flicka, som genomg. 8-kl. flickläroverk, önskar plats i familj att läsa med barn, 9-13 år. Undervisningsvan. Sv. före 15 sept. till »Klass 8 1914», Jönköping.

Småskolelärarinna önskar plats under ferierna (15/11 15-15/2 16) att läsa med mindre barn eller hjälpa till med lättare husliga görom. mot fritt vivre. Svar till »Sysseletting», Iduns exp. f. v. b.

Bildad änkefru, barnkär, exam. lärarinna med goda ref. ss. husföreståndarinnan önskar plats som sådan i bättre hem, snarast. Svar till »Barnkär husfru», Sv. Dagbl. hufvudkontor.

Barnhem eller barnkrubba. Elementarbild. dam (8 kl. lärov.), språkkunnig, som genomgått Kindergarten semin., delt. i arbetet på barnkrubbor, van att handl. barn, äfven genomgått sjukvårdskurs, önskar plats som föreståndarinnan vid barnhem, event. vikariat. Svar till »Sysseletting hösten 1915», Strängnäs p. r.

Ung, bildad flicka, van vid alla inom ett finare hem förek. göromål, önskar plats som verklig hjälp och sällskap hos ens. dam el. i familj. Medf. gärna på resor. Sv. inom 5 d. t. »Pia», Iduns exp.

Plats i god familj som husmoders hjälp, önskar enkel, huslig, bättre flicka, kunnig i enkel matlagning samt handarbete. Svar till »Gladlynt, 1 okt.», Iduns exp. f. v. b.

19-årig landbrukaredotter önskar 1 nov. plats på större gård som biträde i hushållet. Genomgått husmoderskola och kunnig i handarbeten. Svar till »Familjemedlem», Eriksdal p. r., Skåne.

I disponentfamilj eller dylikt (helst vid bruk i Värmland), där hjälp behöfves med hushålls- och kontorsgöromål, önskas plats af ung studentska, som med utmärkt betyg genomgått hushållsskola och handelsinstitut. Svar till »S. E.», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

Plats som hjälp och sällskap inomhus i större gård i god familj eller i prästgård önskas snarast eller till 1 nov. af arbetsvillig fröken, som äfven kan åtaga sig skrifarbete eller läsning med minderåriga. Upplys. o. rek. genom rektor Yngve Melander, Folkhögskolan, Omnestad.

En 17-årig flicka, med realskoleexamen, önskar plats i familj, där skrifgöromål eller läsning med barn förekommer. Äfven villig att deltaga i hushållsgöromål. Svar t. »Enkel och anspråkslös», Iduns exp.

Junge Deutsche schwedisch sprechend, sucht Platz zum 24. Okt. od. später als Kinder-Fraulein. Familienanschluss wünschenswert. Antwort an »Ung tyska», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

23-årig elementarbildad flicka önskar från 1 nov. komma i verkligt godt hem för att under skicklig husmoders ledning lära matlagning och fullkomligt sätta sig in i ett hems skötande. Svar emotes snarast mkt »Familjemedlem», Grängesberg p. r.

Tysktalande, ung flicka hemkommen från utlandet, genomgått 8 kl. (normalskolekomp.), undervisar i språk, vanliga skolämnen, musik (fiol), handarbete, söker plats i god familj. Svar till »September 1915», Hälsingborg p. r.

19-årig elementarbildad musikalisk flicka från bättre hem önskar som familjemedlem plats i fin familj helst på landet att vara husmodern till verklig hjälp. Är frisk och stark samt har ett gladt lynne. Har lärt linnesömnad och genomgått husmoderskola. Svar till »Gladt lynne», Gumælii Annonsbyrå, Malmö, f. v. b.

21-årig Musik-akademist önskar snarast plats i treflig familj, helst i Stockholm eller dess närhet, att gå frun tillhanda samt undervisa barn inom familjen i pianospelning. Svar till »Intresserad», Kalmar p. r.

Ung dam önskar hos bättre familj på landet under en tid af c:a 6 mån. lära ett hems skötsel. Svar med prisuppgift märkt »Familjemedlem», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

Emmy Gihl (f. d. Sophiasyster) Förmedlingsbyrå och Sjuksköterskehem Östermalmsg. 86, Stockholm. Ansk. ex. sjuksköterskor (äfven f. tillf. hjälp o. vaktning), sjukhusbiträden, massörer, värdinnor, barnsköt. o. d. Uthyr sjukvårdsartiklar. R. T. 15293. A. T. 21130.

Husmodrarnas Centralförmedling Förmedlar köp och försäljningar mellan hem i Landsorten och Stockholm. Jakobsgatan 20, Stockholm. Rt. 12834. 10-5 A. T. 2313.

Bildad, ensamstående flicka, 22 år, söker plats. Genomgått husmoders- och handelsskola samt något kunnig i sjukvård. På lön fästes mindre afseende, blott ett hem kan erhållas. Plats hos dam som sällskap och till verklig nytta föredrages, men äfven annan plats tages, enär beroende där-af. Små pret. Svar motes tacksamt pr omg., adr. »September», Bjuf p. r.

INACKORDERINGAR. I PRÄSTGÅRD i Norrland, nära stad, får 8-12 års flicka inack. att tillsm. med egen dotter underv. i vanl. skolämnen, språk, musik m. m. God vård och tillsyn. Svar inom 8 dagar till »Godt hem», Umeå p. r.

INACKORDERING kan erhållas för ung flicka att dela rum med dylik fru fru Maria P/g-Gyllenbåga, Artillerigat. 28 A III. Centralt läge. Allm. 22223.

INACKORDERING kan erhållas med ensam ett delat rum hos fru Maria P/g-Gyllenbåga, Artillerigat. 28 A III. Centralt läge. Allm. 22223.

GOD INACKORDERING erbjudes i lugnt och stilla hem nära Sthlm. Massage kan erhållas och engelska talas. Svar till »Fostersystrar», Iduns exp.

Residens Braunschweig: unge Mädchen finden zu ihrer Fortbildung in (besonders künstl. Ausbild. in Musik Gesang u. Klavier v. namhaften Künstlerinnen) und z. Vervollk. in der deutschen Sprache vorzügliche Pension im eigenen Hause mit gr. Garten in gesunder Lage. Gelegen. z. Forb. n wissenschaftl. u. prakt. Fächern. Monatspreis: 100 kr. Geschw K o. h. Auskunt: Sthlm Fril M. Gagge, Djursholm.

Å den naturskönt bel. egendomen QVILL på småländska höglandet erh. god inackordering. Sjö och skog. Varm rum med elektr. ljus. Rikstelefon. Jaktträten å 600 tunnland till gästernas disposition. Lungsvaka personer mottagas ej. Vid meddelar fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd. Rikstelefon 5.

Trädgårdsskötsel. För 1 å 2 bild. flickor, som önska delt. i växthusskötsel (äfven vinterdelt.), finnes godt tillfälle lära det-samma fr. i okt. under komp. kvinnl. ledning. Inack. i hemmet. Svar mkt »Vacker trakt», Iduns exp. f. v. b.

Doktorinnan Vilma Eriksons Hvilohem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris 3 kr. pr dag, 70 å 80 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika.

Furudals pensionat gammal bruks herrgård i v:a Dalarna. Skogrik, hög trakt (230 m. ö. h.) vid Ore älf. Jakt och fiske. Rek. ss. utmärkt rekreationsort. Uppl.: Sv. Tur-För. eller Fru G. Wuttke, Furudal. Rt. 2c.

Gelleråsens Hvilohem Karlskoga i Värmland. För sjuka och konvalescenter. Äfven årsinackordering. Härlig natur. Barroksk. Hög luft. Vidare meddelar Elisabet Westerland, exam. sjuksköterska. Riks Karlskoga 235.

Lilla Anna Greta 1 år gammal, frisk och rar, frågar om det finns någon familj som vill taga henne som eget barn utan betalning? Modern dog vid barnets födelse. Svar emottages med stor tacksamhet under adress »Moderlös», Iduns exp. f. v. b.

Å Lundby gård pr Listerby. Den 1 okt. emottagas 3 st. bättre flickor som hushållslever. Pris 60 kr. pr mån. Undervisning meddelas i allt som hör till ett finare hem. Stor konservering. Erhållet flera hederspris. Begär prospekt!

Vid Tyra Rinnans Konvalescenthem för barn Hindås, 550 fot öfver hafvet, 55 min. resa från Göteborg. mottages friska och klena barn för rekreation. Anmälningar till höstens skolundervisning mottagas och prospekt sändas på begäran. Rikstel. 16. Hindås.

Arbetsområden för kvinnor. Upplysningar rörande utbildningskurser, löneförhållanden, arbetstillgång lämnas afgiftsfritt å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Klarabergsgatan 48, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar den 14 sept.
 Prospekt gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt! Stockholm.
 Mästarsamuelsgatan 70.

Vid Professor Unmans Institut
 börjar d. 1 okt. ny (ettårig) kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt!
 Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Kurs i Massage och Sjukgymnastik:
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
 Biblioteksgatan 28
 Begär prospekt.

Mélanogène,
 Dicoquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader.
 Pris kr. 5:— + porto. Försändes disk.
Franska Parfymmagasinet,
 Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

OATINE,
 denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, uppfriskar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara, friska engelska teinten. Akta Oatine-Creme i hvit burk med grönt lock. pris 1.50; 4-dubbel inneh. 3.—. Oatine-Snow: 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Turkiska badet,
 i Malmorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1.50.

Mot grått hår!
 Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår, som förhindrar hårafvall och fullständigt borttager mjäll, och som i öfver 40 års tid förts i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmorgsgatan 5, Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken i Rikstel. Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt.

Östermalms
Matlagningsskola.
 Linnégatan 18, Stockholm.
 Elever emottagas för kortare och längre kurser. Grundlig och praktisk undervisning. Prospekt genom **ANNY HÄGGLUND,**
 Ex. s. kolkökslärarinna.

Karlskoga praktiska läroverk
 för män och kvinnor, skola för utbildande af praktiskt dugande ungdom, börjar 1 nov. Allmän skola, Realskola, Landtmannaskola B-typ och 10 fackskolor. Öfver 5,500 elever besökt läroverket. Guldmedalj för eleverbeten. Goda platser erhållas. OBS.! Realskolan börjar 1 sept. Prospekt mot dubbel porto. Adress: Karlskoga. **Joh. Lindholm.**

Florodol-Tvälen
 Säjtes öfverallt
 a 60 öre

förlämnar sammetsmjuk, smidig och vacker hy, gör häls och händer hvita och mjuka.
 Parfumeri FLORA, GEFLE.

Lektioner i Linnesömnad,
 äfven blusar, underkjolar, skjortor och barnkläder.
 Elever mottagas dagligen 15 sept.—15 dec., 10 jan.—10 juni.
Karin Egnér. Eva Egnér.
 R. T. 8530. **Sibyllegatan 36, Stockholm.** A. T. 210 04.

BOKBINDERI LEKTIONER. Bind Edra böcker själf!
 Lektioner gifvas af **Fröken Holmgren, Tegnérsgatan 10, 2 tr.**
 A. T. Vasa 1710. R. T. 99 61. Afven kvällslektioner.

Göteborgs Nya Husmodersskola
 S. Allégatan 2 A, Rt. 106 24.
 Husmoderskurs på 1 termin. — Längre och kortare kurser i matl., bakt., konserv., Linnesömn. m. m. — Obs.! Äfven kurser för fruar. Prosp. på begäran.
Elvira Frberg. Hildegard Frberg.

Nobynäs Hushållsskola.
 Bildade flickor mottagas å Nobynäs Herrgård, bel. på småländska höglandet i härlig trakt. Hushålls- slöjd- och språkundervisning. Examinerade skickliga lärarinnor. Godt hem och den bästa omvårdnad. Höstkurs pågår till den 15 dec. i år. Vårkurs 20 jan—20 maj 1916. Förreständarinnor: Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd, Rikstel. 5.

Kristinehamns Praktiska Skola.
 (Sveriges äldsta, största och mest välkända i sitt slag) arbetar på 11 olika avdelningar, däraf Gymnasie- och Realskoleavdelning. Hushållsavdelning i Örening med husmoderskurs, slöjd- och trädgårdsskola, Slöjvavdelning för kvinnlig slöjd (obs.! Äfven slöjdlärarinneutbildning) samt Trädgårdsskola. Skolan medverkar till platser. Begär prospekt, som sändes mot dubbel porto.
Nils Schenke, Rektor.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult)
 börjar höstkursen den 15:de Sept. på 3 månader. Skolans ämnen omfatta Husmoderskursen hvari ingå, förutom allt hvad som hör till såväl ett enklare som finare kök, fullständiga kurser i Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Konstslöjd och Målning. Dessutom mottages elever i valfria ämnen såsom Sång, Musik, Språk, Klädsöm, Linnesöm, Handarbeten, Konstslöjd och Målning. Prospekt med såväl muntliga som skriftliga referenser sändes. Adr. **Fröken E. Hult, Artillerigatan 6, 2 tr.** (Invid Strandvägen) Stockholm. Rikstelef. 11886. Allm. tel. 28940.
 OBS.! Den enda skola i Stockholm med helpension.

Målarskolan, 38 Smålandsgatan. Tel. Brunkeb. 62.
 Undervisning i Porslins. Oljemålning, Gyllenläder, läderplastik m. fl. ämnen. Lager af porslin, materiel för målning. Porslin brännes.
Emma Nordberg, Augusta Peterson.

Doktorinnan Bergmans Målarskola.
 Elever mottagas i Porslins-, Ölje-, Akvarell- och Gobelinnålning. Miniatur på elfenben. Beställningar mottagas. Allm. Tel. 24996.
Humlegårdsgatan 10, 2 tr.

JÄMTSLÖJDS-LOTTERIET
 för kulturella mål i Östersund.

VINSTPLAN:		4 dragningar årligen.
1 vinst	2,200 kr.	Dragning 15 September Intet jämförligt lotteri med så stora vinstmöjligheter. Lottpris 2 kr. 25 öre
1 "	875 "	
10 "	300-100 "	
13 "	75-50 "	
35 "	40-20 "	
940 "	15-4 "	

I främsta rummet välgjorda och gedigna hemslöjds- och handverksalster från Jämtland och Härjedalen.

Vinstmedlen af detta lotteri skola användas till främmandet af föreningen Jämtslöjds stora mål och syften.
 OBS.! Det erkännande, som å Baltiska utställningen kom den Jämtländska hemslöjden till del.
 Lotter hos lotteriets exp., Östersund.

Utmärkta organ
 för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Nyheter.	Linköping: Östgöten.
Avesta: Avesta-Posten.	Luleå: Norrbottenskuriren.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Mora: Mora Tidning.
Borås: Borås Dagblad.	Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Falkenberg: Falkenbergs-Posten.	Oskarshamn: Oskarshamns-Posten.
Falun: Falu-Kuriren.	Söderhamn: Söderhamns-Kuriren.
Halmstad: Hallandsposten.	Söderköping: Söderköpings-Posten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Södertelje: Södertelje Tidning.
Helsingborg: Öresundsposten.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Hernösand: Hernösands-Posten.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Hörby: Mellersta Skåna.	Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	Visby: Gotlandsposten.
Kristinehamn: Ansgariiposten.	Örebro: Nerikes-Tidningen.
Landskrona: Korrespondenten Landskrona Tidning.	Östersund: Jämtlands Tidning.

P. M. för hrr affärsmän.
VINSTEN ÖKAS GENOM
 kundkretsens utvidgning. Den billigaste, snabbaste och säkraste vägen att nå nya kunder är
EN ÄNDAMÅLSENLIG ANNONSERING
 i därtill lämpliga organ. En annons
I IDUN
 har icke blott värde för dagen: den faller i ögonen på köpare än längre tid, ja, i tusentals fall hela året. Landets mest erfarna annonsörer annonsera också därför regelbundet i IDUN.

CHESEBROUGH'S Vaseline
 Inregistr. Varumärke

»Den bästa vän, du någonsin kan få»

Med detta preparat kan man lindra och bota många krämpor. En liten burk **Chesebroughs Vaseline** kostar endast 25 öre och befriar dig från skroflig hud, smärre sår och brännskador, och om du låter en liten smula smälta i munnen, lindrar det hosta, heshet och inflammation i halsen. Profask å 10 öre erhålles öfverallt.

Det är fullkomligt utan smak.
 Hvarje apotekare, såväl som större kemikalie- och parfymaffärer hafva det till salu, men se noga efter, att fabrikanstens namn **Chesebrough Mfg. Consd. New York, U. S. A.** återfinnes på hvarje förpackning.

Filial i London, 42 Holborn Viaduct
 Var försiktig med efterapningar. De skada i stället för att hjälpa dig.

Det bästa för barnens hud.

55 Kungsgatan Almedahls Försäljnings-Magasin, 55 Kungsgatan

Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.

Damast- och Drälldukstyger. Lakanslärft. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Hvita o. kulörta Bomullstyger m. m.	Rikhaltigt urval af Linne- och Bomullsartiklar. Levererar fullständiga Linneuppsättningar för Hotel, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privathem samt Brudstyrsalar.	Broderier. Spetsar. Färdigsydd damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.
---	---	---

Husqvarna Symaskiner

framstående egenskaper bero på, att de äro frukten af mera än 40-årig målmedveten sträfvan att framställa det bästa möjliga. Typer passande hvars och ens behöf. **Förmanliga afbetalningsvillkor.**

MINDRE SAMLING ANTIKVITETER: silfver, tenn, koppar, messing, malm, plåtmynt m. m. till salu hos **G. WICKBOM, Tranås.**

Idun utgifves denna vecka i A och B.